

VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

HATÁROZAT

Szám: 111/2021. (IX. 23.) MÖK határozat

Tárgy: A Veszprém Megyei Környezetvédelmi Program 2020. évi alakulásáról szóló beszámoló elfogadásáról

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Veszprém Megyei Környezetvédelmi Program 2020. évi alakulásáról szóló beszámolóról szóló előterjesztést megtárgyalta és a beszámolót a határozat mellékletében foglaltak szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Polgárdy Imre, a megyei közgyűlés elnöke

Polgárdy Imre s.k.
megyei közgyűlés elnöke

Dr. Imre László s.k.
megyei jegyző

A kiadmány hitelül:

BESZÁMOLÓ

VESZPRÉM MEGYE KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK 2020. ÉVI ALAKULÁSÁRÓL

A beszámolót összeállította: Arnold György, tanácsadó
Várszegi Bernadett, területfejlesztési referens

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	2
LEVEGŐ	3
FÖLD, TALAJVÉDELEM	6
ERDŐTERÜLETEK	8
VÍZGAZDÁLKODÁS.....	9
TERMÉSZET ÉS TÁJVÉDELEM.....	23
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	32
ZAJVÉDELEM	36
BÁNYATERÜLETEK	37
KATASZTRÓFAVÉDELEM, KÖRNYEZETBIZTONSÁG	39
ÖSSZEFOGLALÓ.....	41

BEVEZETÉS

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése *a környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvényben (továbbiakban: Kvtv.) 46. § (2) bekezdés a) pontjában előírtakra figyelemmel a 86/2018. (IX. 27.) MÖK határozatával jóváhagyta a **Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2018-2022.** dokumentációt. A környezetvédelmi program a helyzetértékelésen alapul és a megye környezeti állapotának fenntartása, fejlesztése, javítása érdekében szükséges feladatokat összegzi. A Veszprém Megyei Önkormányzat feladata többek között, hogy figyelemmel kísérje és értékelje a megye környezeti állapotát, segítse az önkormányzatok környezetvédelmi, természetvédelmi tevékenységét, igény esetén kapcsolattartó, közvetítő szerepet vállaljon különböző szervezetek, intézmények között.

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Pénzügyi, Területfejlesztési és Területrendezési Bizottsága átruházott hatáskörben előzetes véleményt nyilvánított a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról. A Bizottsági állásfoglalás elsősorban a Veszprém Megye Környezetvédelmi Programmal való összhangot vizsgálja. A bizottsági észrevételek, javaslatokat a települési környezetvédelmi programokba beépülnek.

A környezetvédelmi program megvalósításában a megye települési önkormányzatain túl, a hatóságokon át sok érdekelt partner szervezet működik közre. A program a nagyobb egységekben jelentkező, komplex problémák megoldási lehetőségeivel foglalkozik, átfogó célok és ezek eléréséhez szükséges intézkedések kerültek megfogalmazásra. A programban vannak olyan feladatok, melyekre a megyei önkormányzatnak kevés a ráhatása, vagy nincs egyáltalán.

A Kvtv. 48/D. § (3) bekezdése beszámolási kötelezettséget ír elő a megyei környezetvédelmi program végrehajtásának előző évi alakulásáról. Jelen beszámoló átfogóan elemzi a Veszprém Megye Környezetvédelmi Programjában javasolt intézkedések, feladatok teljesülését.

A közgyűlési beszámoló készítéséhez 8 környezetvédelméért felelős szervezettől kértünk és kaptunk tájékoztatást a hatáskörükbe tartozó környezeti tényezők állapotváltozásairól.

A beszámoló elkészítéséhez az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (<http://web.okir.hu>), Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (<http://www.levegominoseg.hu/>) honlapok publikus szakterületi adatai is felhasználásra kerültek, az adatgazda hozzájárulásával.

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése 22/2018. (II. 15.) MÖK határozatával jóváhagyta a Veszprém Megyei Klímastratégia című dokumentációt, melynek megvalósítása folyamatos feladat.

A Veszprém megyei Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) kidolgozása szoros együttműködésben történt 6 vidékfejlesztési közösséggel 2019-ben.

Az akciótervek elősegítik a klímaadaptáció és a klímaváltozást megelőző szempontok érvényesülését a településtervezésben. Mindezek mellett egy későbbi fejlesztés, szabályozás során már igénybe lehet venni egy olyan szakmai alapon elkészült dokumentumot, ami a klímaváltozást, energia-felhasználást is szem előtt tartja.

A KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA

I. LEVEGŐ

A levegő minőséget az energetika, az ipar, a közlekedés, a mezőgazdaság, a hulladék gazdálkodás és a lakossági tevékenység által történő szennyezés kibocsátása határozza meg.

Magyarországon elkészült az Országos Levegőterhelés-csökkentési Program, melyet a Kormány az 1231/2020. (V.15.) határozatával fogadott el. A program intézkedései intézkedéseinek eredményeként 2030-ig várhatóan több mint 50 százalékkal mérséklődhetnek a légszennyezés által okozott környezeti és egészséget érintő kockázatok.

Magyarországon a levegőminőség mérését, értékelését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat végzi. A hálózat alapvetően két részből áll: az automata állomások folyamatos mérést végeznek, melyek a légszennyező komponensek széles körét ölelik fel; a manuális hálózat pontjain gyűjtött minták elemzése laboratóriumban történik. A levegő minőségével kapcsolatos adatok a www.levegominoseg.hu honlapon kerülnek közzétételre.

Veszprém megyében Ajka, Várpalota és Veszprém városokban 1-1 automata mérőállomás és további 16 település manuális mérőberendezése szolgáltat adatokat. A 2020. évi adatok a beszámoló összeállításáig 2021. szeptember 2-ig nem kerültek közzétételre ezért az elérhető 2019-es adatok szerepelnek a dokumentációban. (Az egy évvel korábbi, 45/2020. (VII. 9.) MÖK határozattal elfogadott Beszámoló a Veszprém Megyei Környezetvédelmi Program 2019. évi alakulásáról a 2018. évi adatokat tartalmazza.)

A levegő minőségének 2019. évi értékelése a 6/2011 (I.14.) VM rendeletben meghatározott módszerek szerint, a 4/2011 (I.14.) VM rendeletben megadott egészségügyi határértékek, tájékoztatási és riasztási küszöbértékek, valamint a Légszennyezettségi Index figyelembevételével készült. Az értékelés a mérőállomásokon mért kén-dioxid (SO₂), nitrogén-dioxid (NO₂), nitrogén-oxid (NO_x), szénmonoxid (CO), ózon (O₃), szálló por (PM₁₀) (PM_{2,5}) és benzol szennyezőanyagok adataiból készült.

2019. évi automata mérőállomási adatok

Mérőállomás	Légszennyezettségi index								Max. légsz. index
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	PM _{2,5}	Benzol	CO	O ₃	
<i>Ajka</i>	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	—	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)
<i>Várpalota</i>	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	—	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)
<i>Veszprém</i>	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)

Jelmagyarázat:

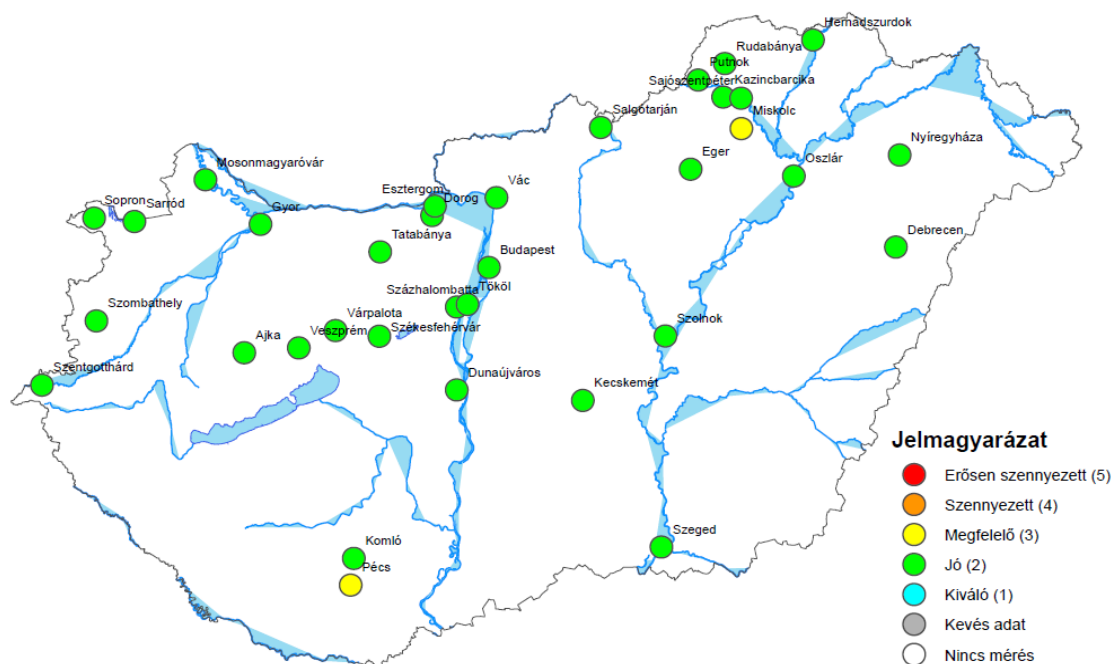
A **vastagított** minősítés javulást jelöl, a *dőlt* minősítés kedvezőtlen változás jelöl 2018. évi adatokhoz viszonyítva.

- : nem mérik az adott komponens

* : Nem rendelkeznek értékelhető adatsorral

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A települések levegőjének 2019. évi szennyezettsége az összesített Légszennyezettségi index alapján

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

Manuális mérőberendezés 2019. évi adatai

Település	Légszennyezettségi index		
	NO ₂	SO ₂	ÜP
Ajka	kiváló (1)	-	jó (2)
Balatonalmádi	jó (2)	-	-
Balatonfüred	jó (2)	-	-
Balatonfűzfő	<i>jó (2)</i>	-	-
Berhida	kiváló (1)	-	-
Herend	-	-	<i>megfelelő (3)</i>
Királyszentistván	kiváló (1)	-	-
Lítér	kiváló (1)	-	-
Pápa	<i>jó (2)</i>	-	-
Pétfürdő	*	-	jó (2)
Sümeg	kiváló (1)	-	-
Tapolca	kiváló (1)	-	-
Várpalota	kiváló (1)	-	jó (2)
Veszprém	jó (2)	-	jó (2)
Zánka	kiváló (1)	-	-
Zirc	kiváló (1)	-	-

Jelmagyarázat:

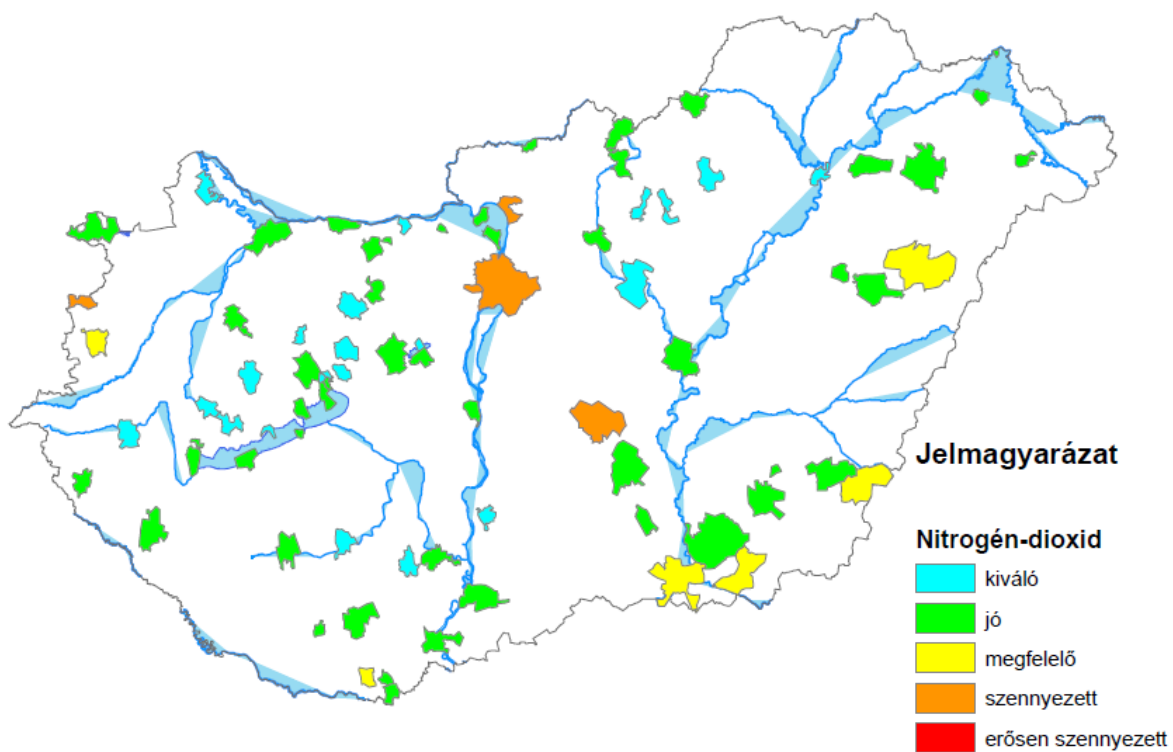
A **vastagított** minősítés javulást jelöl, a *dőlt* minősítés kedvezőtlen változás jelöl 2018. évi adatokhoz viszonyítva.

- : nem mérik az adott komponenst

* : Nem rendelkeznek értékelhető adatsorral

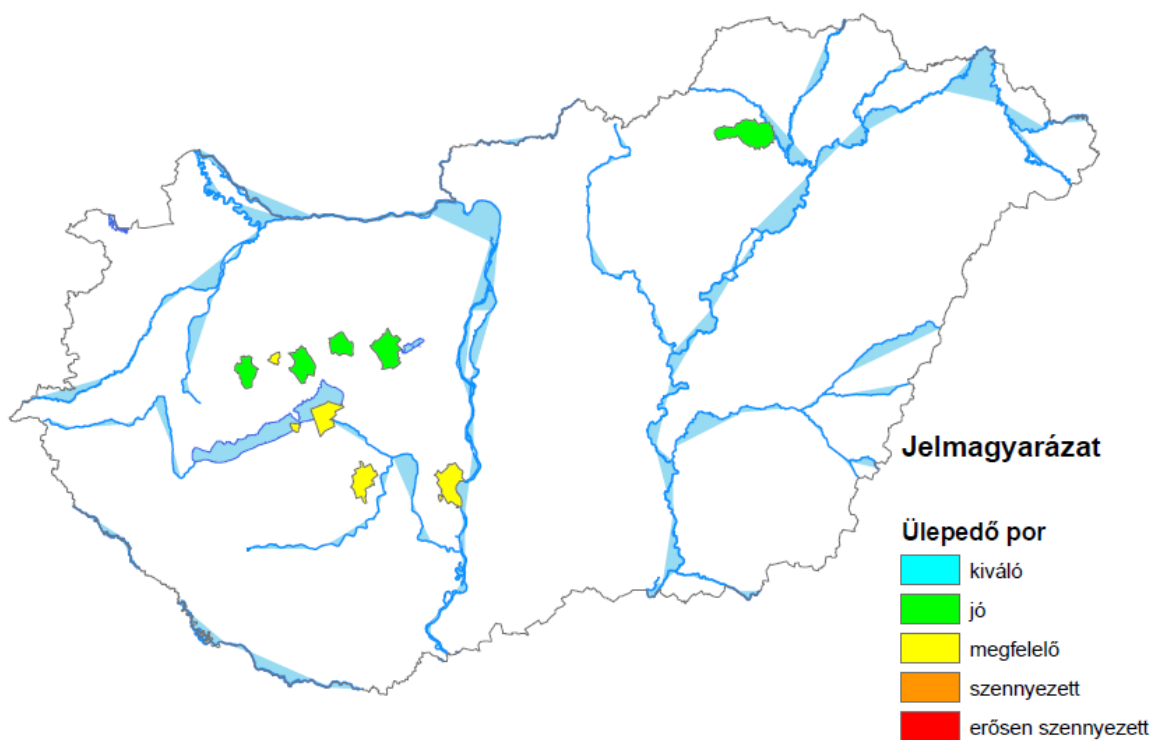
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A települések levegőjének 2019. évi szennyezettsége a légszennyezettségi index szerint a manuális mérőhálózat adatai alapján
 Nitrogén-dioxid (NO₂)

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

Ülepedő por

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A légszennyezettségi index alapján látható, hogy a levegő minősége a településeken jó, vagy kiváló. Ajka, Veszprém és Várpalota városok esetén az ülepedő por csökkenése jelentős. A gépjárművek okozta porkibocsátás csökkent, a gépjárműpark technikai fejlődése és a közúti feltételeinek javulása folytán.

Veszprém megyében 9 település kivételével (Bakonybél, Csehbánya, Gecse, Kispirit, Megyer, Németbánya, Öcs, Pápasalamon, Pénzesgyőr) kiépült a gázhálózat, mely lehetőséget biztosít az otthonok környezetkímélő fűtésére. Kedvezőtlen tendencia, hogy a lakosság a magas gázárak miatt, ha teheti az olcsóbb, szilárd tüzelést választja, mely lokális légszennyezési problémák kialakulását okozza. A kisméretű részecske szennyezettség enyhítése érdekében 2021-től az avar és kerti hulladék égetése az ország egész területén egységesen tiltásra kerül. A környezetvédelmi törvény 2020 tavaszán elfogadott módosítása törölte a települési önkormányzatok felhatalmazását az avar és kerti hulladék égetésének szabályozására, így a levegő védelméről szóló kormányrendeletben szereplő tilalom általánossá vált.

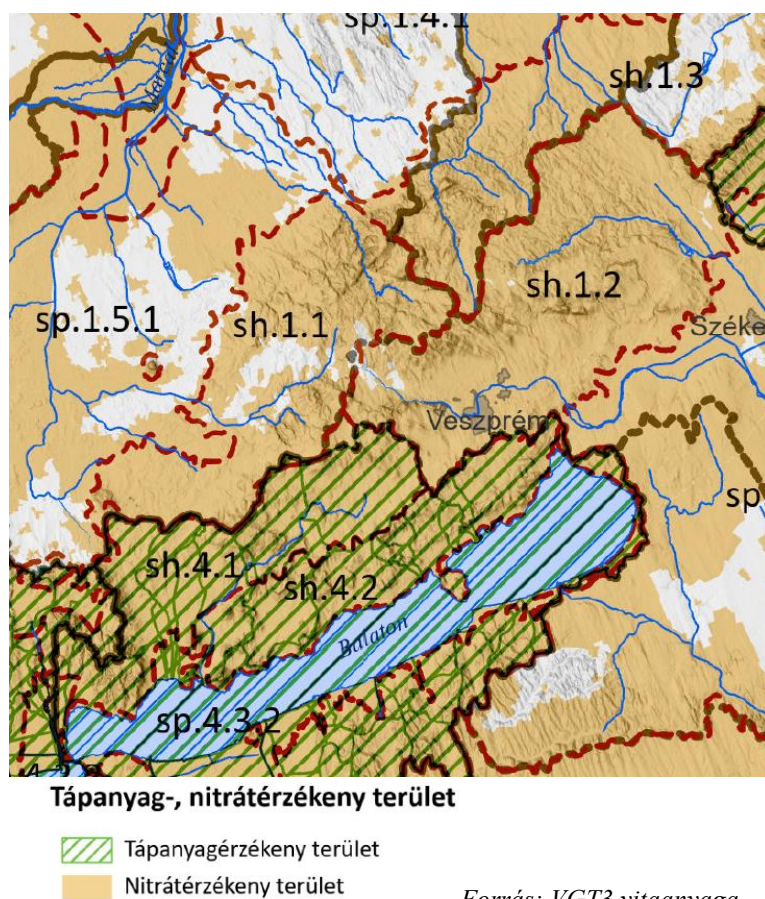
A megyénkben elenyésző a széleenergia hasznosítás. A fotovoltaiikus rendszerek elterjedése, mint lakossági, mint közületi szinten növekvő tendenciájú. Több jelentős teljesítményű (5-50 MW) naperőmű létesítésének munkálatai 2020-ban is folytatódtak Veszprém megye területét érintően.

II. FÖLD, TALAJVÉDELEM

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály tájékoztatása alapján.

A talajerózióval szembeni megfelelő védekezéssel kapcsolatos jogszabályi előírások érvényre juttatása érdekében a talajvédelmi hatóság 2020. évben 20 ellenőrzést folytatott le mezőgazdasági területen, mely ellenőrzések közül 4 esetben kellett kötelezni a gazdálkodót a jogszabályi előírások betartására.

Veszprém megye közel 80 %-a nitrátérzékeny terület, ezért a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben meghatározott helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásait figyelembe kell venni a gazdálkodás során, melynek a betartása érdekében termőföldön a hatósági felügyeletet a talajvédelmi hatóság látja el ellenőrzéseivel. 2020. évben 69 helyszíni ellenőrzés során 1 esetben állapított meg a talajvédelmi hatóság jogszabálysértést, ahol a szükséges eljárást lefolytatta.

A szennyvíziszap és a szennyvíziszap komposzt, valamint a nem veszélyes hulladékok mezőgazdasági felhasználását engedélyező hatóság a talajvédelmi hatóság.

2020. évben Veszprém megyében 211,09 ha nagyságú földrészletre vonatkozóan volt hatályos engedély szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználására. Az ellenőrzések alapján megállapítható, hogy a kijuttatás az engedélyekben előírtak szerint történt. Nem mezőgazdasági eredetű, nem veszélyes hulladék termőföldön való hasznosítására vonatkozóan összesen 167,78 ha nagyságú területre voltak hatályos engedélyek, mely felhasználások során jogsértés nem került megállapításra a tavalyi évben.

A hígtrágya mezőgazdasági felhasználása a talajvédelmi hatósághoz történő bejelentés alapján lehetséges. 2020. évben 6823 ha nagyságú területre vonatkozóan volt hatályos igazolása a bejelentő gazdálkodóknak hígtrágya termőföldön történő felhasználásához. A tavalyi évben lefolytatott 10 ellenőrzés során az előírások be nem tartása miatt nem kellett eljárni a hatóságnak.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX tv. 33. § (1) szerint az állam a talajok minőségi változásainak, környezeti állapotának folyamatos figyelemmel kísérése céljából országos Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszert (a továbbiakban: TIM) működtet. Veszprém megyében 84 db TIM ponton minden évben szeptember 15. és október 15. közötti időszakban kell elvégezni a mintavételezést a monitoring rendszer keretében. 2020. évben a 84 TIM ponton

a talajminták megvétele és laboratóriumba szállítása hiánytalanul megtörtént.

A mező- és erdőgazdasági légi munkavégzésről szóló 44/2005. (V. 6.) FVM–GKM–KvVM együttes rendeletet 3/A. § (1) bekezdése szerint légi permetezés akkor végezhető, ha az adott naptári évre vonatkozó kijuttatási tervet a tervezett kezelés helye szerint illetékes megyei kormányhivatal engedélyezte. 2020. évben Veszprém megyében 6 esetben, 215,62 ha területen végeztek légi permetezést. Az elvégzett légi növényvédelmi beavatkozások ellenőrzései során megállapítást nyert, hogy az engedélyekben foglalt előírások betartásra kerültek.

2020-ben a gazdálkodók növényvédő szer felhasználását 43 esetben vizsgálta a Veszprém Megyei Kormányhivatal, mely ellenőrzések során tapasztaltak alapján 3 esetben kellett eljárást indítani jogszabálysértés miatt.

III. ERDŐTERÜLETEK

Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály tájékoztatása alapján.

Veszprém megyében az erdőterület nagysága lényegében nem változott 2020-ban. Az új erdőtelepítési pályázati jogcímet 2016-ban hirdette meg Magyarország Kormánya, amelyre 2020-ban 22 db pályázatot nyújtottak be az erdőgazdálkodók, így 312,25 ha új erdő telepítésének támogatását kérték a pályázók. A megyében működő két erdőgazdaság, a Bakonyerdő Zrt. és a VERGA Zrt. további 8 erdőtelepítési tervet nyújtott be, így összesen a megyében 343,96 ha erdőtelepítést terveztek 2020-ban. A létrejövő új erdők főfafaja a magán erdőgazdálkodóknál elsősorban cser és akác, míg az erdőgazdaságoknál kocsánytalan tölgy, kocsányos tölgy és feketefenyő.

Az erdőterület kivonások és a térképi javításból eredő területváltozások, valamint a talált erdők, a megye erdőterületét valamelyest megváltoztatják, tehát jelenleg Veszprém megye faállománnyal borított erdőtervezett területe 135,067 ha, melynek közel 60%-a nem faanyagtermelést szolgál, hanem védelmi, illetve közjóléti rendeltetésű. A teljes erdőtervezett terület (tisztásokkal, cserjésekkel, nyiladékokkal, vadföldekkel, erdei tavakkal) ennél 19.242 ha-ral nagyobb. A megye erdőterületének 65%-a állami tulajdonban lévő erdő, melynek számottevő részét a megyében jelen lévő erdőgazdaságok (Bakonyerdő Zrt., VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt., Budapesti Erdőgazdasági Zrt.) kezelik.

A 2009-es erdőtörvény hatálybalépése óta a vágásos üzemmódon kívül választani lehet a folyamatos erdőborítást szolgáló egyéb üzemmódokat is. Az ilyen üzemmódú területek az erdőtörvény kényszerítő hatása, a gazdálkodók szemléletváltása, és nem utolsósorban a támogatások miatt kezdetben gyorsan növekedtek, 2016-ra azonban a növekedés megtorpant, és inkább átrendeződés mutatkozik ezen új üzemmódok között. Természetesen a törvény kényszerítő hatása továbbra is garantálja ezen új üzemmódú területek arányának növekedését az állami szektorban. Veszprém megye bakonyi területei kiemelten jó adottságokkal rendelkeznek a folyamatos erdőborítást szolgáló erdőkezelés megvalósítására, hiszen természet közeli bükkösök a legalkalmasabbak e kezelési mód megvalósítására, az ún. örökerdők létrehozására. A folyamatos erdőborítással járó erdőgazdálkodásban az állami erdőgazdaságok

továbbra is vezető szerepet töltenek be.

Az elmúlt évek aszályos időjárása következtében több esetben fordult elő erdőpusztulás, de számos másodlagos károsító is kimutatható a fenyő, a cser és a magas kőris állományokon.

A károsítással érintett erdőterületeken az elpusztult faállomány helyén, őshonos hazai fafajokkal folyamatosan végzik az erdők felújítását.

Ugyanakkor félő, hogy újabb fafajok pusztulása is be fog következni, hiszen a klímaváltozás hatására az egyes fafajok határ termőhelyein átrendeződés mutatkozik, ami néhol drasztikus, néhol kevésbé látványos, de mindenhol jelen van.

2020. évben a fokozott társadalmi elvárásoknak megfelelően, tovább folytatódott az erdők közjóléti szerepének növelését szolgáló létesítmények, kilátók, tanösvények, erdei pihenőhelyek, tornapályák stb. építése.

IV. VÍZGAZDÁLKODÁS

1. A felszíni és felszínalatti vizek helyzetével és azok védelmével kapcsolatos vízügyi tevékenységek ismertetése a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságtól (továbbiakban: Igazgatóság) kapott adatszolgáltatáson alapszik.

A vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 1. melléklet 4. pontja szerint a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területe nem tartalmazza Veszprém megye teljes területét. A megyéből Egyházaskesző, Kemenesszentpéter, Malomsok, Marcaltő, Várkesző közigazgatási területe az Észak-dunántúli, míg Kemeneshőgyész és Magyargencs települések a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság illetékességi területét képezik.

1.1. Vízrendezési projektek

Séd–Sárvízi Malomcsatorna hossz távú fejlesztési programja

A „Séd–Sárvízi Malomcsatorna hosszú távú fejlesztési programja” című projekt műszaki megvalósítása 2012. decemberében fejeződött be, a műszaki átadás-átvételi eljárás 2013. január 14-én zárult le. A kötelező fenntartási időszak 10 év. Az Igazgatóság 2020. évben a fenntartási munkákat elvégezte.

1.2. Vízilétesítmények vagyonkezelése

Veszprém megyében a kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások hossza 438 km, míg a forgalomképes dombvidéki kisvízfolyások hossza 607 km.

Az Igazgatóság vagyonkezelésében találhatók továbbá az alábbi tavak, tározók:

- Balaton
- Devecseri (Székpusztai)-tározó
- Nagyteveli I. és II. tározó
- Lesence nádasmező
- Balatonhenyei-tározó

- Gyepűkajáni-záportározó
- Lovasi-séd előtározó.

A 2014. évben elkészült Kislódi-tározót jelenleg az Igazgatóság üzemelteti, amíg az Önkormányzat át nem veszi vagyongazdálkodásába. A tározó a 2019-es üres állapot után 2020. évben ismét feltöltésre került.

1.3. Helyi vízkárelhárítási események

Az Igazgatóság 2020. évben vízkárelhárítási készséget nem rendelt el Veszprém megyében. Nagycsapadék által okozott károkkal kapcsolatban két bejelentés érkezett az Igazgatósághoz az elmúlt évben, illetve további két eseményről szereztek tudomást.

Tótvázsonyban 2020. június 14-én a nagy mennyiségű csapadék hatására a településen áthaladó időszakos vízfolyás megáradt. A vízfolyás az Igazgatóság információja alapján önkormányzati kezelésben van. Sem a településről, sem a katasztrófavédelemtől a vízkáreseménnyel kapcsolatban bejelentés nem érkezett. Áradás következtében egy ember életét veszítette, melyről az Igazgatóság a médiából értesült.

2020. augusztus 11-én a rövid idő alatt lehullott nagymennyiségű csapadék hatására három településen történt áradás, vízkáresemény:

- Bakonyháza településen az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő Gaja-patakon árhullám vonult le, a Prém-malom mérőállomáson a vízfolyás 174 cm-es vízállással tetőzött. A levonuló árhullám miatt a vízfolyás egyes szakaszokon rövid időre kilépett medréből.
- Jásd településen a Gaja-patak telt szelvénnel folyt és a futballpálya környezetében, valamint a Patak utcában 3 db ingatlan kertjében kisebb elöntést okozott. A vízfolyás visszahúzódott medrébe, intézkedés elrendelésére nem volt szükség. 2020. augusztus 19-én magánszemélytől érkezett bejelentés, miszerint a Gaja-patak járdai szakaszán nagycsapadék esetén az áradás veszélyezteti a bejelentő kertjét és lakóingatlanát. A bejelentő javaslatot tett védmű építésére, mivel véleménye szerint a homokzsákolás nem hatékony. A korábbi években Igazgatóság mederkorrekciót végzett, azonban az elmúlt 3-6 évben a földművek állapota leromlott. A bejelentésben szereplő ingatlan melletti meder helyreállítását tervezi a Szakasztechnika, de a parti sáv nem áll rendelkezésére. Védművek helyett Igazgatóság tereprendezést javasolt a parti ingatlanon, hogy a jövőben a nagyvizek ne tehessenek kárt az ingatlanon álló épületekben. Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása szerint a melléképület sarka ráér a 062 hrsz.-ú területre, ami a Gaja-patak hivatalos medre, ám a patak ettől délebbre, a lakóingatlantól távolabb folyik.
- Nagyesztergár Község Polgármesterének bejelentése alapján a településen található, az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő Reketye-patak (Nagyesztergár 69 hrsz.) több helyen kilépett medréből és több családi házat veszélyeztetett. A Polgármester az Igazgatóság segítségét kérte a patakmeder megfelelő kialakítására, hogy a jövőben elkerülhetők legyenek a további katasztrófavédelemben, továbbá a belterületi szakaszon kérte a növényzet visszaszorítását. A bejelentést követően az Igazgatóság Veszprém Megyei Szakasztechnika munkatársai helyszíni be-járást tartottak, mely során megállapították, hogy a patakra épített közúti hidak mérete nem megfelelő, így azok nagycsapadékok esetén visszaduzzasztást eredményeznek, illetve több egyéb átjáró is található a patakban, melyek akadályozzák a vizek zavartalan levonulását. Az Igazgatóság a meder bővítését nem tartja indokoltnak, a közúti hidak pedig nem a Közép-dunántúli

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság információja szerint Veszprém megyében 2020. évben hat település (Ősi, Szápár két alkalommal, Tótvázsony, Gic két alkalommal, Nagyesztergár, Farkasgyepű) adott be nagycsapadékból eredő károsodások helyreállítására vis Maior támogatás iránti kérelmet. Helyi vízkár készülség elrendeléséről Igazgatóság nem kapott tájékoztatást.

1.4.1. Vízbázis-védelem

Az Igazgatóság nyilvántartása szerint Veszprém megyében 2020. évben 26 db új termelőkút létesült.

A map of Hungary illustrating the geographical spread of the Hungarian language family. The map uses red shading to indicate areas where the language is spoken or has historical significance. Major cities like Budapest, Debrecen, Szeged, and Győr are labeled. The Danube River (Duna) flows through the country. The map also shows neighboring countries and regions like Slovakia, Romania, and Croatia. A legend in the bottom right corner identifies the red shaded areas as 'Hungarian language family'.

1.4.2. Vízkészlet-gazdálkodás

Felszíni vízkészletből történő ipari célú engedélyezett vízkivétel Veszprém megyében: 19. 129. 150 m³/év. A legjelentősebb vízfelhasználó a Nitrogénművek Zrt. és az IC Profil Kft. 2020.

évben nem került kiadásra új, ipari célú vízhasználatra jogosító létesítési, üzemeltetési engedély.

Közcélú felszíni vízkivételre Veszprém megyében összesen 3. 700. 480 m³/év lekötött vízmennyiség ismert. A legjelentősebb vízfelhasználó a DRV Zrt. 2020. évben nem került kiadásra új létesítési, üzemeltetési engedély.

Gazdasági célú ivóvízhasználatra engedélyezett vízkivétel 10. 908 m³/év Veszprém megyében. 2020. évben nem került kiadásra új létesítési, üzemeltetési engedély.

Öntözési (- és locsolási) célú engedélyezett vízkivétel felszíni vízből a megyében összesen 391. 542 m³/év. A 2020. évben kiadásra került vízjogi üzemeltetési engedélyek: Balatonalmádi, Wesselényi strand locsolása és a Balatonból történő vízkivétel (érvényességi idő tekintetében); Alsóörs, Séd köz 5. Séd patak alsóörsi ágból történő vízhasználat.

Tározók (halastavak, horgásztó, egyéb tavak) tekintetében a megye területén 16. 550. 174 m³/év lekötött vízmennyiség ismert. 2020. évben az alábbi vízjogi létesítési engedélyek kerültek kiadásra: Alsóörs 0108/12 és 0108/13 hrsz.-ú ingatlanokra tervezett vizes élőhely; Bakonyszentiván 159 hrsz.-ú ingatlanon tervezett látványtó. 2020. évben az alábbi vízjogi üzemeltetési engedély került kiadásra: Zirc-Aklipusztai halastó és raktártó (érvényességi idő tekintetében).

1.5. Változások a Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2018-2022 dokumentációban foglaltakhoz képest

1.5.1. Víziközmű vonatkozású

Az ivóvízminőség javítással kapcsolatos projektek elkészültek.

A tervezett csatornahálózat fejlesztések megtörténtek

Az „Elfogadott fejlesztések” közül megvalósult: Bakonykoppány, Bakonyszűcs szennyvízcsatornázása

Kamond és Kerta településeken az egyedi szennyvízkezelési pályázat keretében programszerűen telepített kisberendezésekkel történő ellátás a települések egy részét érintően megvalósult.

Németbánya település esetében visszavonásra került a korábbi pályázat, és ismét indultak a pályázaton, de szennyvízcsatorna kiépítése mellett nagyobb kapacitású (50 LE-nél nem nagyobb) berendezések telepítésével és kiegészítő műtárgyak alkalmazásával.

Kamond település ismét pályázik Karakószörcsök településsel közösen, Kiscsász település pedig önállóan pályázik szennyvíztisztító kislétesítmények programszerű telepítésére.

Az „Egyedi szennyvízkezelés” elnevezésű (kódszám: VP6-7.2.1.2-16) pályázaton történő részvétel támogatására a Veszprém Megyei Önkormányzat részéről támogatói nyilatkozatok kerültek kiadásra Pápateszér, Nagydém, Bakonytamási, Bakonyszentiván, Lovászpata, Bakonyság, Gic, Vanyola és Somlójenő községek önkormányzatai számára, melyekben igazolásra került, hogy a települések belterületén az ingatlanonként elhelyezett egyedi szennyvízkezelő létesítmények letelepítésével megvalósítandó fejlesztések összhangban vannak a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 15/2019. (XII. 13.) önkormányzati rendeletével elfogadott Veszprém Megye Területrendezési Tervével és a Közgyűlés 88/2019. (XII. 12.) MÖK határozatával elfogadott a „Veszprém megye területrendezési tervének 2019. évi módosításához kapcsolódó ajánlások” -ban foglaltakkal

Elfogadott új szennyvízelvezetési agglomerációk

Bakonybél	Jóváhagyott szennyvízelvezetési agglomeráció Bakonybél
Lókút	Jóváhagyott szennyvízelvezetési agglomeráció Bakonybél
Pénzesgyőr	Jóváhagyott szennyvízelvezetési agglomeráció Bakonybél
Hosztót	Csatlakozás Csabrendek szennyvízelvezetési aggl. BM jóváhagyás
Kisberzsény	Csatlakozás Csabrendek szennyvízelvezetési aggl. BM jóváhagyás
Szentimre-falva	Csatlakozás Csabrendek szennyvízelvezetési aggl. BM jóváhagyás
Veszprémgalsa	Csatlakozás Csabrendek szennyvízelvezetési aggl. BM jóváhagyás
Zalaszegvár	Csatlakozás Csabrendek szennyvízelvezetési aggl. BM jóváhagyás
Pusztamiske	Csatlakozás Devecser szennyvízelvezetési aggl. BM jóváhagyás
Bakonypölöske	Csatlakozás Kup szennyvízelvezetési agglomerációhoz BM műszaki javas-lattal egytért

1.5.2. Vízrajzi vonatkozású változások

Apácatorna hidrometeorológiai állomás automatizálása megtörtént (csapadék, léghő, légnedvességmérő).

„A klímaváltozás hatása a Balaton vízkészletére, áramlási viszonyaira és az élővilágára” (KEHOP-1.1.0-15-2017-00011) projekthez kapcsolódóan két új hidrometeorológiai állomás kiépítése (Ábrahámhegy és Pula: csapadék, léghő, légnedvességmérő), valamint a Balatonakali hidrometeorológiai állomás korszerűsítése (szélsebességmérő és kamerarendszer kiépítés) befejeződött.

„Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére” (KEHOP-1.3.0-15-2017-000018) projekthez kapcsolódóan Lesence szűrőmezőn kivitelezési fázisba kerültek a felszíni mennyiségi és minőségi monitoring rendszerek.

1.6. Dunántúli-középhegységi karsztvízszint emelkedés

A Dunántúli-középhegység főkarsztvíztárolója a túlzott kitermelés időszaka után (1960-1989) az 1990-es évek eleje óta regenerálódik, a karsztvízszint emelkedik.

A karsztvízszint csökkenése, majd visszaemelkedése súlyos problémákhoz vezetett. Az előrejelzés szerint a karsztvíztároló nyomásállapota 2030-ra megközelíti az ún. eredeti, kb. 1950-es nyomásállapotokat, így még további nyomásnövekedés várható. Évek óta jelentkeznek panaszaikkal a karsztvízszint emelkedéssel és az ahhoz kapcsolódó káros hatásokkal (pl. elöntési, felvizesedési problémák, szennyezőanyagok elöntése és a károkozások) területükben érintett önkormányzatok (Várpalota-Inota, Öskü, Pápa-Tapolcafő, Veszprém).

A helyzet feltárására, természetvédelmi, környezetvédelmi, vízrendezési - és vízkárelhárítási, vízkészlet-gazdálkodási - és területfejlesztési feladatok megfogalmazására, megoldási javaslatok kidolgozására „A Dunántúli-középhegységi karsztvízszint emelkedés okozta jelenségek állapottrógrógzítása, a várható emelkedés modellezése” című, KEHOP-1.1.0-15-2017-00010 azonosító számú projektet indított az Országos Vízügyi Főigazgatóság.

A projekt megvalósításának szükségessége valós társadalmi és gazdasági igényeken alapul, eredményeinek birtokában lehet megkezdeni az egyes veszélyeztetett területeken jelentkező problémák gyakorlati megoldását, illetve ezen túlmutatóan a jelenleg feleslegként jelentkező, ugyanakkor kiváló minőségű vizek helyi hasznosítását.

Megoldási javaslatok között szerepelhetnek a projekt eredményeitől függően:

- az infrastruktúra javítása, fejlesztése
- vízkár elleni védelem növelése
- Víz Keretirányelv céljainak is megfelelő hasznosítás:
- a vizes élőhelyeken a vízvisszatartás növelése és ökológiai célú hasznosítás;
- a társadalmi-gazdasági igények jobb/hatékonyabb kiszolgálása (ivóvízellátás, fürdő turizmus, stb.).

A projekt megvalósítása több részben történik: a főkarsztvíztároló területére eső állandó-, vagy időszakos források expedíciószerű felmérése és a felmérési adatokból forráskataszter összeállítása 2019-ben megtörtént. A karsztvíztároló állapotának értékelése, vízháztartási modellezés (regionális modell készítés), karsztvízszint térkép szerkesztés befejeződött 2020 végére. 2021. első felében a veszélyeztetett területek lehatárolásra kerültek. A karsztvízszint emelkedésével a rétegvizek és talajvizek felé vízátadás történik, így nemcsak a főkarsztvíztároló területén, ha-nem a szomszédos területeken is jelentkezik a feltöltődés hatása, amely főképpen települési környezetben károkat is okozhat, illetve már helyenként okozott is. Szintén befejeződött egyes kritikus helyeken – ahol a legnagyobb vízkárok jelentkezők – a lokális modellek kialakítása, amik segítik a döntéshozatalt és előrejelzést.

Ezzel a munkával párhuzamosan folyik a projekthez kapcsolódó monitoring kutak (karsztvízszint észlelő hálózat elemeinek) felülvizsgálata.

A projekt befejező részeként – a veszélyeztetett területek ismeretében – a beavatkozási javaslatok készülnek, illetve figyelmeztetés az önkormányzatok és a területen gazdálkodók számára a területhasználatok tekintetében.

1.7. Vízminőségi kárelhárítási események

Veszprém megyében, illetve a működési területünkön bekövetkező vízminőségi káresemények kárelhárítási munkáit a 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet értelmében az Igazgatóság koordinálja. 2020-ban az alábbi, vízminőségi kárelhárítási készülség elrendelését igénylő események történtek:

- Papkeszi, fekete víz a Veszprémi-sédben (I. fokú készülség): május 10-én Papkeszinél a Veszprémi-séd vízterében sötét elszíneződés és kismértékű halpusztulás volt tapasztalható. A szennyezés a Sikáros-csatornából származott, melynek kotrása során a mederben levő finomszemcsés üledék felkeveredett. A szennyezőanyag nem volt mérgező, azonban a bekövetkező vízminőség-romlás a környezetre érzékeny, telepített pisztrángok pusztulását okozhatta, egyéb élőlények tekintetében elhullás nem volt tapasztalható. Laboratóriumi mérések alapján a víz pH és oldott oxigén viszonyai megfelelőek voltak. A felkeveredett üledék fokozatosan felhígult, 2 nap alatt a Veszprémi-séd vize kitisztult, további halpusztulás nem történt.
- Teherautó baleset Tapolca és Sümeg között (III. fokú készülség): május 11-én a 7319 sz. közút 4. és 5. kilométere között baleset következtében egy tehergépjármű üzemanyagtartálya leszakadt és kb. 300 liter gázolaj a Kétöles-patak száraz medrébe folyt és a talajba ivódott. A patakmeder közút alatti burkolt szakaszát enzimes kezeléssel megtisztították, a szennyezett talajt kitermelték (1880 kg mennyiségben), majd elszállították, a munkagödörből mintákat vettek. A szennyezés a felszín alatti vizet nem érte el, a szennyezett talaj kitermelésével a szennyeződést sikerült felszámolni.

- Szívárványos hártya Balatonalmádiban a Remete-patakon (I. fokú készülség): május 18-án Balatonalmádiban szívárványos hártát észleltek a Remete-patak Balatonba torkolása előtti, lassú folyású szakaszának felszínén. A szennyezőanyag csekély mennyiségű volt, de – a Balaton közelsége miatt is – a KDTVIZIG mederőre olajfelfogó hurkát helyezett és detergenssel kezelte a foltokat, melyek ennek hatására feloszlottak. Kismértékben érkezett szennyezőanyag után-pótlás, melyet a kihelyezett hurka felfogott. 3 nap elteltével a szennyező utánpótlódása megszűnt, a szívárványos hártya eltűnt. A szennyezés forrását a beépítettség és a patak középső szakaszának fedett medre miatt nem lehetett felderíteni.
- Vízter elszíneződés a Fűzfői-séden (I. fokú készülség): június 3-án, Balatonfűzfőn fehér színű víz folyt a Fűzfői-sédbe egy csapadékvíz elvezető árokból. Az elvégzett vízvizsgálat alapján a víz pH-ja 8,5 volt, az elemzés kalcium-karbonátot mutatott ki a vízben. A folyásirányban lejjebb egy medencén halad át a vízfolyás, melynek zsilipjét lezárták. Így a szennyezés a nádasmezőt nem érte el, a szennyezett vizet szennyvíztelepre továbbították. Egy nap elteltével a csatornából a Fűzfői-sédbe folyó víz kitisztult. A csapadékvíz csatorna a balatonfűzfői iparterület alatt zárt medrű, a szennyezés forrását nem lehetett felderíteni.
- Balaton, vízminőség javítás (III. fokú készülség): 2020 júliusában a Balaton Keszthelyi- és Szigligeti-medencéjében mért vízminőségi paraméterek (alga túlszaporodás, hipertróf állapot) alapján azonnali vízminőség javító beavatkozásra volt szükség. Az algásodás kockázatának csökkentésére vízminőség védelmi kotrást kellett végezni. A kotrás két helyszínen zajlott Balatongyörök térségében. A balatongyöröki hajóállomás nyugati oldalán lepelkotrást végeztek (átlagosan 20 cm kotrási mélységgel), valamint az ettől nyugatabbra található, feltöltődött iszapcsapda ürítésének I. szakasza történt meg. A kotráshoz kapcsolódóan a KDTVIZIG kezelésében levő Balatongyörök 5. számú zagyterületén is elvégezték a szükséges munkálatokat, hogy a kikotort zagy elhelyezhető legyen. A közel 3 hónapon keresztül tartó beavatkozás során 90000 m³-t meghaladó mennyiségű iszapot kotortak ki. A vízminőség javító intézkedések során folyamatos volt a mintavételezés a Balaton hossz tengelye mentén 5 mintavételi ponton, a kotrási terület környezetében több ponton, továbbá a tó befolyóinak mintázása.

A vízminőségi káresemények a kárelhárítások keretében sikeresen felszámolásra kerültek, tartós környezetkárosodást ezek az esetek nem okoztak.

1.8.A balatoni vízszintemelés helyzete:

A Balaton maximális szabályozási szintjének emelése (+110 cm-ről +120 cm-re) 2016. évtől először 2 éves próbaüzem keretében, majd 2019. február 11-től jogerős vízjogi üzemeltetési engedélyben foglaltak szerint történt.

A Klímaváltozás hatásainak vizsgálata a Balaton vízkészletére, belső áramlási viszonyaira, ezek hatása az élővilágra (KEHOP-1.1.0-15-2017-00011) projekt keretében belül lehetőség nyílt a tómederben tárolt víz-készlet jelentős növelésére. Ennek hatására a Balaton maximális vízállása az év során 6 hónapon keresztül a korábbi vízszinthez képest 10 cm-el magasabb, ami 60 millió m³ vízkészlet visszatartását eredményezte 2020. évben.

Ezen felül a projektben megvalósult elemek között szerepel Környezeti hatás-tanulmány elkészítése, Natura 2000 hatásbecslés és nádgazdálkodási terv el-készítése, mederanyag felmérés, Balaton partvonal szabályozási tervének felülvizsgálata a vízszintszabályozás

változásával összhangban 43 parti település vonatkozásában, illetve informatikai és monitoring eszközök beszerzés.

A Balaton átlag vízszintjének csökkentése érdekében 2020. évben az alábbi időszakokban volt szükség balatoni vízeresztésre:

- 2019. november 20. – 2020. január 19.
- 2020. március 20. - 2020. április 1.

1.8.1. *Veszprém megyéhez is kapcsolható balatoni projektek helyzete:*

Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére

Projekt célja hordalékfogó műtárgyak, létesítmények reaktíválása, vízkormányzást biztosító műtárgyak és létesítmények rekonstrukciója, fejlesztése, szűrőmezők hatékonyságának növelése, a hordalékfogó tározók átalakítása, vízfolyások torkolati szakaszain a depóniák megerősítése, magasítása, gépbeszerzés és monitoring eszközbeszerzés.

A projekt közvetlen célja a Balaton vízminőségi és mennyiségi állapotának javítása, elsősorban a Balaton északi partján betorkolló kisvízfolyásokon érkező hordalék és szerves tápanyagok (N-, P-formák) visszatartásával.

A fenti célok megvalósítása érdekében elsődlegesen a kisvízfolyások, illetve a természetes vagy mesterségesen kialakított szűrőmezők rehabilitációjára, a meglévő vízminőségvédelmi művek rekonstrukciójára van szükség. Emellett új létesítmények beiktatásával a hordalék és a tápanyag visszatartás műszaki feltételeit kívánjuk javítani. Cél továbbá a Balatont érő külső terhelések folyamatos nyomon követése, ezért a Balatont érintő vízmennyiségi és vízminőségi monitoringhálózatot a kisvízfolyásokra is ki kell terjeszteni. Ezen beavatkozások képezik alapját a jó ökológiai állapot megteremtéséhez szükséges feltételeknek. A vízjogi létesítési engedély 2020. július 20-án kiadásra került.

A projekt kivitelezési munkáinak megvalósítása kapcsán 3 részben került kiírásra a közbeszerzés:

1. rész: Lesence rendszer fejlesztése
2. rész: Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer nagyműtárgyainak rekonstrukciója
3. rész: Kis vízfolyások műtárgyainak rekonstrukciója

Mindhárom rész vonatkozásában a Szabadics Építőipari Zrt.-vel történt szerződéskötés. A kiviteli tervek készítése megkezdődött.

1.8.2. *A balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásának, vízhasználatának javítása, a szükséges infrastrukturális feltételek biztosításával*

A „Balaton kiemelt turisztikai fejlesztési térség meghatározásáról és a térségben megvalósítandó egyes fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosításáról” szóló 1861/2016. (XII. 27.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) 2. sz. mellékletében szerepel, az Országos Vízügyi Főigazgatóság feladatellátását is érintő, „a balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásának, vízhasználatának javítása, a szükséges infrastrukturális feltételek biztosításával” című húzóprojekt. Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságot érintően 3 projekt javaslat készült, ami összeolvadt 2 projektté.

- A Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések:
- Iszaptérkép készítés, mederkotrás, iszapelhelyezés, területvásárlás

- Mélyfekvésű területek feltöltése, partbiztosítások rendezése

1.8.2.1.A fenti projektek rövid bemutatása:

- *A Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések – Iszaptérkép készítés, mederkotrás, iszapelhelyezés, területvásárlás*

A projekt célja, a használati szempontból káros mederüledék helyének, eloszlásának pontosan megismerése, mely érdekében első lépésként el kell készíteni a Balatoni részletes iszaptérképet, a mennyiségi és a minőségi összetétel vizsgálatával, a rövid, közép és hosszú távú mederkotrási tervvel együtt.

A mederkotrással kapcsolatos előzetes vizsgálati dokumentáció (EVD) 2020 szeptemberében született meg azzal a döntéssel, hogy nincs szükség környezeti hatástanulmány (KHT) készítésre. A végleges kotrasi tervek 2020 októberében alakultak ki. A mederkotrás munkálatok egy része beépült, és részben megvalósult a 2020 nyarán zajlott III. fokú vízminőségi kárelhárítási készültség keretén belül, a Balaton vízminőségét javító kotrás operatív feladatai közé.

- *Balatoni új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések - Mélyfekvésű területek feltöltése, partbiztosítások rendezése*

A projekt célja, a területvásárlással nem járó, part menti - állami és önkormányzati - területek feltöltése, korszerű mérnökbiológiai és innovatív átalakítása 15 veszélyeztetett település esetében.

A partvédművek rendezése vonatkozásában a 2019 szeptemberében elkészült műszaki tervek figyelembevételével készült el az előzetes vizsgálati dokumentációt (EVD), mely a Balaton parti közterületein található partvédművek emelt vízszinthez igazodó átalakítása környezeti hatásainak előzetes hatásbecslését tartalmazta. Az előzetes vizsgálati dokumentáció alapján az illetékes Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala (Hatóság) megállapította, hogy a tervezett tevékenység megvalósítása esetén természetvédelmi, valamint vízgazdálkodási és vízvédelmi szempontból jelentős környezeti hatások feltételezhetők.

Ezért szükséges a környezetvédelmi engedély megszerzése, melyhez le kell folytatni a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (314/2005. Kr.) szerinti környezeti hatásvizsgálati eljárást.

Fentieket figyelembe véve készült el a „Balatonpart közterületei partvédő-műveinek és közvetlen háttérterületeinek rendezésére vonatkozó környezeti hatástanulmány” (KHT).

2020 októberében a Viziterv-Environ Kft. az OVF képviseletében környezeti hatásvizsgálati eljárás indítását kezdeményezte, egyben határozatlan időre szóló környezetvédelmi engedély iránti kérelemmel fordult az illetékes hatósághoz.

1.9.A Balatoni Vízügyi Kirendeltség vízügyi tevékenysége 2020. évben

A Balatont érintően 3 nagyobb projekt lépett megvalósítási szakaszba; a Balaton levezető rendszer korszerűsítése projekt kapcsán a hajózsilip, a vízszintszabályzó zsilip illetve a kiliti mederel-záró műtárgy kerül átépítésre valamint a Sió csatorna mederrendezése valósul meg.

Az „Átfogó környezeti megfigyelő és tájékoztató rendszer” a Balatonon projekt során a Balaton vízterületén létesítendő hidrológiai, vízminőségi és meteorológiai célokat szolgáló szigetszerű

mérőhelyek kialakítását tartalmazza. Az új platformok a siófoki, a szemesi, a szigligeti és a keszthelyi medencében kerülnek elhelyezésre.

A Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszútávon fenntartható kezelésére elnevezésű projektünk is kivitelezési szakaszba lépett; ennek keretén belül 10 Északi parti betorkolló kisvízfolyás torkolati szakaszán valósul meg vízminőségvédelmi fejlesztés, valamint 2 db szűrőmező részleges rekonstrukciójára is sor kerül.

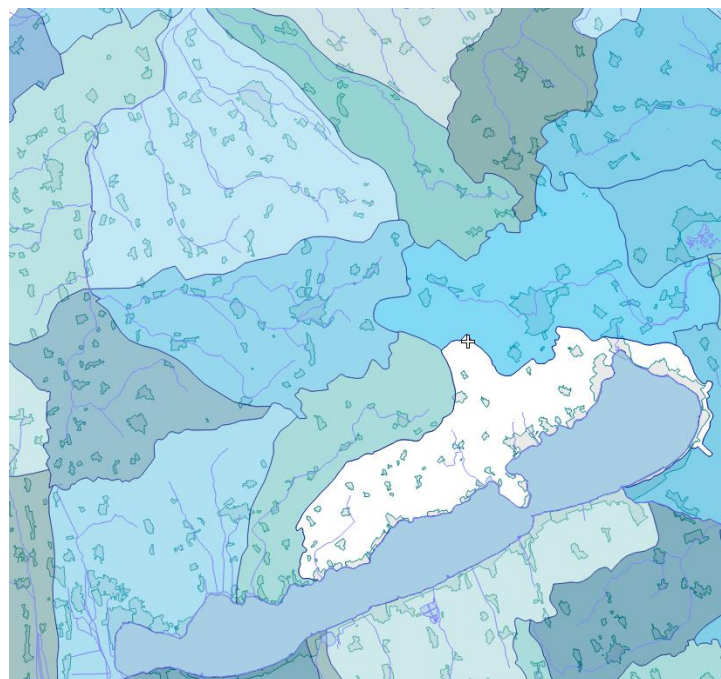
A 2020 évi vízminőségvédelmi kotrás során fejlesztések valósultak meg a balatongyöröki zagy-téren, nőtt a zagy elhelyezési kapacitás.

Balatoni Vízügyi Kirendeltség partőrei, illetve területi felügyelői folyamatosan ellenőrzik a működési területükhöz tartozó partszakaszok, nádasokat, természetkárosítás, nádasirtás miatt minden esetben feljelentésekkel éltek

1.10. A KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakaszmérnökségének vízügyi tevékenysége 2020. évben

A Veszprém Megyei Szakaszmérnökség működési területe Veszprém megye nagy részét lefedi.

Vízgyűjtő területek lehatárolása

Forrás: www.okir.hu

A Veszprém Megyei Szakaszmérnökség a területén folyamatosan vízrajzi monitoring rendszert üzemeltet. Az üzemeltetéshez hozzátartozó karbantartási, felújítási munkákat elvégzi.

A korábbi években a Veszprém megyét érintő EU finanszírozott projektek közül megemlíthetjük a Séd-Sárvízi Malomcsatorna hosszú távú fejlesztési programját, amely program a 2012. évben zajlott le. A felújított meder és műtárgyainak fenntartásáról a kötelező fenn-tartási feladatok keretében a Veszprém Megyei Szakaszmérnökség folyamatosan gondoskodik.

A vizek biztonságos levezetése érdekében a Veszprém Megyei Szakaszmérnökség a területén több mederfenntartási feladat mellett 2020-ban számos iszapoló kotrást végzett el. Az iszapoló kotrások részben saját erőből, részben vállalkozó megbízásával történtek, a Hunyor-patak

Külsővat-Adorjánháza közötti szakaszán, a Séd-Sárvízi Malomcsatorna (SMACS) Berhidai szakaszán, az Eger-patakon Tapolca-Diszel alatt és Kapolcs belterületi szakaszán, a Tapolca-patakon Raposka mellett, a Kígyós-patakon Szentimrefalva, Káptalanfa között, és még számos helyen.

A Kislődi-tározó – amelynek célja Kislőd község árvízi védelme a vízgyűjtő területéről érkező, sokszor nagymennyiségű hordalékkal kevert víztől, illetve öntözési lehetőség biztosítása a környező mezőgazdasági területek számára – közfoglalkoztatási mintaprogram keretében épült meg a 2014. évben. Azóta a tározó nem kapott üzemeltetési engedélyt, ideiglenesen a KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakasz mérnökségét bízták meg a tározó üzemeltetésével. 2018. évben a tározó vizét leeresztették, és elvégezték a tározótér iszapolása. A Kislődi-tározó a teljes 2019. évben le volt eresztve. 2020-ban a tározó ismét feltöltésre került.

A Veszprém Megyei Szakasz mérnökség a Kislődi-tározón kívül még a Nagyteveli- és a Devecseri-tározót (Székpusztai-tározó) üzemelteti. A tározókon 2020. évben az üzemeltetési szabályzatban előírt üzemeltetési, karbantartási feladatok elvégzése megtörtént.

A KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakasz mérnöksége összesen mintegy 1050 km vízfolyás kezelését végzi. Saját működési területén folyamatosan figyelemmel kíséri és dokumentálja a hódok tevékenységét.

A KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakasz mérnöksége 2015 decemberében kezdte el dokumentálni a hódnyomokat, a sokasodó észlelések miatt. Az első észlelések 2005-2007. években a Torna-patakon, Kislőd-Ajka térségében voltak. 2015 tavaszán Kisszőlősnél a Hajagos-patakon és Ajkán a Csinger-patakon készültek az első feljegyzések. 2017 tavaszára a megyében 21 helyen dokumentálták a hódok nyomait. 2018 februárjára a dokumentált hódnyomok helyszínei az előző évben nyilvántartott helyszínekhez képest több mint duplájára nőttek. 2019 májusára a Veszprém Megyei Szakasz mérnökség több mint 90 hódok által lakott helyet tart számon a működési területén. 2020 májusára ez a szám nem változott olyan nagymértékben, mint az előző években. A 2020. évben Szakasz mérnökség már rendelkezett hasznosítási engedéllyel (hivatalosan így nevezik a gátbontást és a riasztást is) a hódokra vonatkozóan. Veszprém Megye területén 18 helyszínen 47 gátbontást végeztek 2020-ban.

A KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakasz mérnöksége 2018-ban elkezdte dokumentálni az eróziós területeket, a medrekben egyre nagyobb mértékben megjelenő hordalék miatt. Bár a 2020. évben számottevő változást nem észleltek az eróziós területeken, a nagymennyiségű hordalék mégis aggodalomra ad okot. Úgy tűnik az éghajlat változásával ezen a téren is nő a kockázat.

A KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakasz mérnöksége 2019-ben működési területén több helyen észlelte, hogy a szennyvíztisztító telepek egy része száraz mederbe engedi tisztított szennyvizét. Ezért úgy gondolják, hogy a tisztított szennyvizek határértékeit mielőbb felül kellene vizsgálni, s a jövőben várható telepkorszerűsítéseket már az új határértékeknek megfelelően kellene elvégezni. 2020-ban a Királyszentistváni szennyvíztisztító telep (rekonstrukciója során) hónapokon keresztül szemmel láthatóan nem az előírásoknak megfelelő minőségű tisztított szennyvizet (zavaros, barna, habzó, nagy mennyiségű iszap a mederben, közvetlenül a kifolyásnál és alatta) engedett a Bendola-patak száraz medrébe. Több ilyen

problémás telepet ismernek, melyek normál üzemrendben is szemmel láthatóan nem megfelelő minőségű tisztított szennyvizet engednek a befolyóba.

Problémát jelent a Szakasz-mérnökség működési területén az illegális szennyvízbevezetések. Ezeknek nagy része feltáratlan.

A 2020. évben szakasz-mérnökség a „Tisztítsuk meg az Országot!” projekt keretein belül kb. 20 m³ hulladékot gyűjtött össze, melynek nagy része Ajka-Csingerből, a Csinger-patak partjáról származott. A helyzet azóta sem változott, a területünkre lerakott hulladékot folyamatosan gyűjtik, és szállítják el.

Az állami tulajdonú vizek és vízellátási-művek átvételi eljárása 2018 végével még nem zárult le, de 2016-2020. közötti években vízfolyást a KDTVIZIG Veszprém Megyei Szakasz-mérnöksége nem vett át. A 2015-ben átvett vízfolyások fenntartási feladatait a Veszprém Megyei Szakasz-mérnökség az éves költségvetésben megszabott keretek mértékéig folyamatosan végzi.

1.11. *Vízellátási rendszerek*

Veszprém megye településeinek vízellátása három főbb területi egységre osztható.

A Balaton parti települések ellátására regionális vízellátó rendszer épült ki. Vízbázisként a nyírádi kutak, a települések kutjai és szükség esetén a Balatonra, mint vízbázisra telepített felszíni víztisztítók szolgálnak megfelelő minőségű ivóvízzel. Szolgáltató a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.

A megye középső, talajtani szempontból mészköves területe jórészt karsztvízzel van ellátva, a veszprémi Bakonykarszt Zrt. üzemeltetésében.

A megye északi és nyugati részén általában mélyfúrású kutak biztosítják az ivóvizet a Pápai Vízmű szolgáltatásában. Az ivóvízminőség javítás érdekében több településhez megépült a csatlakozó vezeték a Pápa-Tapolca-fői regionális rendszerhez.

Főbb vízellátási adatok

Megnevezés	2018	2019
Közütemi ivóvízellátással rendelkező település	217	217
Közütemi ivóvízvezeték-hálózat, km	3 181,8	3155,1
Közütemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakás	148 884	149 280
Szolgáltatót víz, (ezer m ³)	16 990	17 338
Ebből: a lakosságnak, (ezer m ³)	12 314	12 590

Forrás: KSH (a 2020. évi adatok még nem állnak rendelkezésre)

1.12. *Ivóvízminőség és egészség fejezet*

A Veszprém Megyei Kormányhivatal, Népegészségügyi Főosztálya tájékoztatása alapján

A Kormányhivatal illetékességi területén a települések közművesítettek, az ellátottság 100%-os. A megyében 3 nagy vízszolgáltató - Bakonykarszt Zrt, a Dunántúli Regionális Vízmű és a Pápai Vízmű - látja el a településeket ivóvízzel. Ezeken a vízszolgáltatókon kívül további üzemeltetők is - Pannon-Víz Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt., a

VASIVÍZ Vas Megyei Víz- és Csatornamű Zrt. és a ZALAVÍZ Észak-Zalai Víz- és Csatornamű Zrt - biztosítanak a jogszabálynak megfelelő minőségű ivóvizet. az utóbbi a szolgáltatók csak néhány Veszprém megyei település lakosságát látják el ivóvízzel.

Veszprém megyében az ivóvíz szolgáltatás földfelszín alatti és felszíni (Balaton) víznyerőhelyekről történik. Felszíni víz szolgáltatása a Balatonalmádi, Balatonfüred és Balatonkenese városok térségében történik.

A vízszolgáltatók az előírt mintázási ütemtervben foglaltakat teljesítették. Mintavételi eredményeikben kifogásoltság elsősorban a telepszám emelkedésében voltak, melynek során a tett intézkedéseiket – hálózat mosatás, fertőtlenítés — dokumentálták, kontroll eredményekkel intézkedéseiket igazolták.

Az előírt önkontroll és a hatósági ellenőrző ivóvíz vizsgálatok a közüzemi vízművek tekintetében teljesültek. Kifogásoltság bakteriológiai és a mikroszkópos biológiai minták tekintetében volt, melyhez a hálózatok kora és állapota is hozzájárult.

Közegészségügyi szempontból továbbra is a Dél-kelet Balatoni Regionális Vízmű (DRV Zrt.) által szolgáltatott területen merültek fel vízminőségi problémák. A Dél-kelet Balatoni Regionális Vízmű a Balatonkenesétől Balatonöszödig terjedő partszakasz településeit látja el egységes összekapcsolt rendszerben. A regionális vízmű egyik vízbázisa a Balaton. A kifogásoltság a nyári szezon bekövetkeztével jelentkezik, amikor is a mintavételi eredményekben emelkedett telepszámot mutattak. A Veszprém Megyei Kormányhivatal, Népegészségügyi Főosztálya vízszolgáltató felé határozatban intézkedett. A DRV Zrt. a szükséges intézkedéseiről — szivacsos hálózat mosatás – tájékoztatta Főosztályt és az elvégzett munkálatokat vízmintavételi eredményekkel igazolta.

Csopakon az ivóvíz törzshálózat elszennyezését okozta, hogy a házi ivóvízhálózatát saját célú vízkivételi berendezésével kötötte össze egy fogyasztó és az rátermelt a hálózatra. Az illegális rákötés a beazonosítást követően megszüntetésre került. Az intézkedés eredményeként a kontroll vízmintavételi eredmények már megfelelő vízminőséget mutattak.

A vizsgált időszakban Veszprém megye illetékességi területén nem fordult elő ivóvízzel kapcsolatos megbetegedés.

1.13. Kijelölt fürdőhelyek, strandok vízminősége

A Veszprém Megyei Kormányhivatal, Népegészségügyi Főosztálya tájékoztatása alapján

Veszprém megyeilletékességi területén 2020. évben új fürdőhely kijelölésére nem került sor. A strandok túlnyomó része a Balatoni partszakaszon található. Strandok három egyéb tavon – Nagyteveli víztározó, Kislódi Hámori tó, Joó tó Vinár – is működtek. A tavalyi szezonban 3 strand – Örvényes községi strand, Balatonfüred Hotel UNI strand, Zánka Erzsébet táborok strand – nem üzemelt, mert a strandokon felújítási, korszerűsítési munkálatokat végeztek. A strandok üzemeltetői a strandok zárása ellenére a fürdővíz monitoring vizsgálatokat havi rendszerességgel elvégezték.

Május hónapban a Népegészségügyi Főosztály lefolytatta a fürdővíz engedélyezési eljárást,

melynek során az üzemeltetők nyilatkoztak arról, hogy strandjaikat a nyári szezonban, mettől meddig kívánják üzemeltetni. Helyszíni bejárásra szezon előtt nem került sor. A fürdővízvizsgálatokat a Veszprém Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztálya és a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztálya 49. végezte. A strandok monitorozása az előírtak szerint valósult meg.

1.13.1. Helyszíni ellenőrzések tapasztalatai

Az elmúlt évben a Népegészségügyi Főosztály szezon alatt végzett helyszíni ellenőrzéseket a strandokon. A járványügyi veszélyhelyzetre tekintettel a helyszíni bejárások során kiemelt figyelemmel ellenőrizték a Nemzeti Népegészségügyi Központ (a továbbiakban: NNK) által összeállított, Útmutató a természetes fürdőhelyek üzemeltetéséről és ellenőrzéséről" (a továbbiakban. Útmutató) című állásfoglalásban leírtakat. A szezon előtt a strandok üzemeltetőinek és a területileg illetékes Önkormányzatoknak is megküldték az Útmutatót. A helyszíni bejárások kapcsán megállapítást nyert, hogy az üzemeltetők jogkövetők voltak, az útmutatóban foglaltakat betartották. A bejáratnál plakátokon, valamint a hangos bemondóban naponta többször is felhívták a fürdőzők figyelmét a helyes fürdőzőhigiénés magatartási rendszabályokra. A pénztáraknál törekedtek arra, hogy sorban álláskor a sor ne torlódhasson fel. A bejárat pontokon az Útmutatóban javasolt távolságot a padozaton történő jelölésekkel jelezték. A szociális helyiségek kézmosóinál a kézfertőtlenítőszer kihelyezték, melynek fogyasztát figyelemmel kísérték, folyamatos pótlásáról gondoskodtak. A mellékhelyiségek és zuhanyzók fertőtlenítőszeres takarítását rendszeresen elvégezték. Takarító és tisztítószer megfelelő mennyiségben adottak voltak. A 2020. évi fürdési idény kapcsán elmondható, hogy a strandok vize fürdésre alkalmas volt, a laboratóriumi eredményekben szennyeződésre utaló jeleket nem lehetett kimutatni. Az elmúlt évben rövidtávú szennyezés és rendkívüli esemény nem fordult elő. Fürdővízhasználat tiltásra nem került sor.

1.13.2. Cianobaktérium burjánzás

A tavalyi évben a Balatonon cianobaktérium- burjánzásra utaló jelek Veszprém megye strandjait nem érintette. Szennyeződésre utaló jelek elsősorban a keszthelyi medencében voltak. Ezt célzott vizsgálatokkal is alátámasztottuk. Mikroszkópos vizsgálatokra 2020. július 28-án került sor, ahol Balatonederics, Zánka, Balatonakali, Tihany, Balatonfüred és Balatonakarattya egyegy strandján vett vízminta feldolgozására került sor. A minta feldolgozására a Főosztály Laboratóriumi Osztályán kerül sor, ahol mikroszkópos vizsgálattal a toxintermelő kékbaktériumok jelenlétét vizsgálták a munkatársak. A laboratóriumi eredmények alapján megállapították, hogy a mintákban a sejtszám Balatonederics strandjaitól Balatonakarattya strandjai felé haladva fokozatosan csökkent. A cianobaktérium sejtszám a balatonedericsi strandon se érte el a jogszabályban meghatározott határértéket. A nyári szezonban arra vonatkozó információ nem érkezett, hogy a balatoni strandokon vízvirágzásra utaló jelek lennének.

Egészségügyi intézménytől sem érkezett arra vonatkozó bejelentés, hogy strandolás során a víztől bárki is megbetegedett volna.

Szennyvízcsatornázás

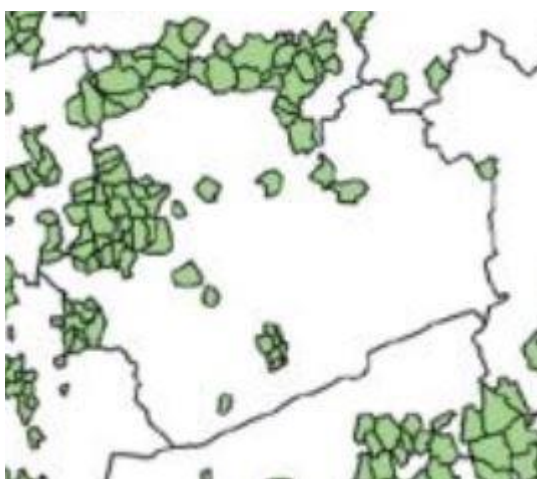
Veszprém megyében 2020. évben a kommunális szennyvízelvezetés terén jelentős változás nem történt. Az adatok alapján a szolgáltatott ivóvíz 82%-át megtisztítják.

Szennyvízcsatornázás főbb adatai

Megnevezés	2018. év	2019. év
Közüzeti szennyvízgyűjtő-hálózattal rendelkező település	158	158
Közüzeti szennyvízgyűjtő-hálózat, km	2 476,2	2.450,3
Közüzeti szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás	124 365	125.006
Háztartásoktól szennyvíz-hálózaton elvezetett (ezer m ³)	10 133	10.295,7

Forrás: KSH (a 2020. évi adatok még nem állnak rendelkezésre)

Közüzeti szennyvízelvezető-rendszerrel egyáltalán nem rendelkező települések

Forrás: www.okir.hu

A Veszprém megyében több településen egyedi szennyvíztisztító kisberendezések ingatlanonkénti telepítésével oldották meg a szennyvízkezelést (Balatoncsicsó, Óbudavár, Szentjakabfa, Tagyon, Salföld, Szentantalfa és Apácatornán).

Veszprém megyében a közüzeti szennyvízelvezető hálózattal még nem rendelkező települések önkormányzatai törekszenek a hiányosság megszüntetésére. Több település elfogadott fejlesztési tervvel is rendelkezik.

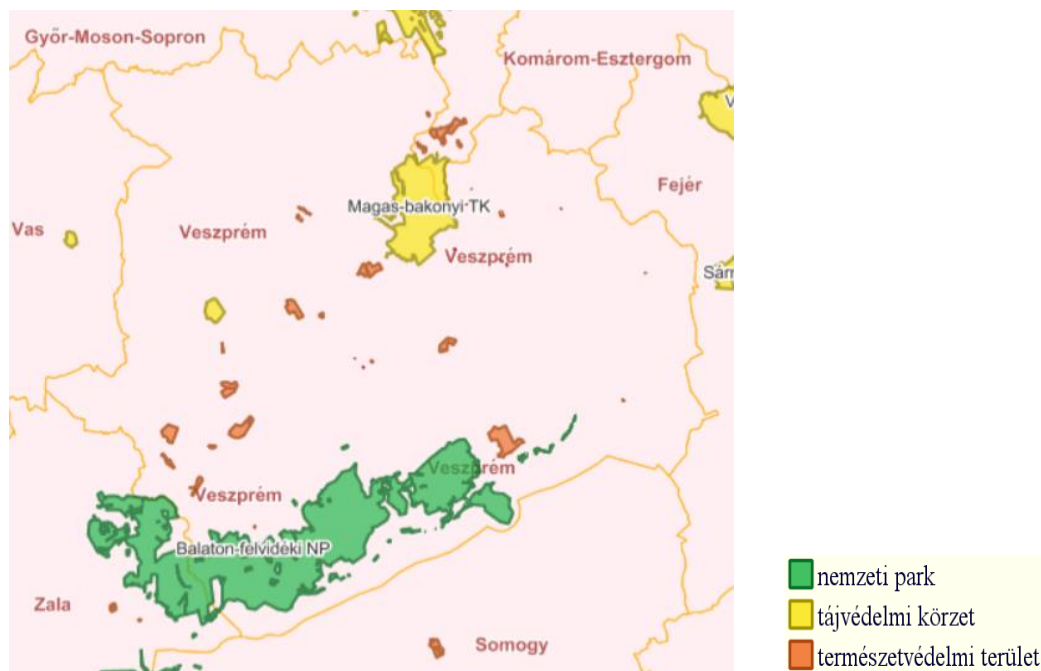
V. TERMÉSZET ÉS TÁJVÉDELEM

Veszprém megye a rendkívül változatos földrajzi adottságának köszönhetően kiemelkedően sok természeti és táji értéket őrzött meg. A nagy élőhely és fajdiverzitásnak elsődleges oka, hogy vegetációs zónahatáron fekszik. A Nyugat-Európában jellemző zárt lombdózóna itt ér véget, a Balaton vonalától délkeletre a csapadék már nem mindenhol elég a zárt lombos erdő kialakulásához, az erdő felnyílik, kisebb-nagyobb sztyepp-foltok jelennek meg. A főbb élőhely típusok a nádasok, mocsarak, a láprétek, a sztyepp-lejtők és sziklagyepek, a karsztbokor-erdők, a tölgyes erdők, a bükkösök.

A megye területének megközelítőleg 15%-át teszik ki az országos jelentőségű védett természeti területek. A Bakony és a Balaton-felvidék erdeiből, a patakok, vízfolyások mellett húzódó rétek,

erdők növényzetéből, a kevésbé intenzíven használt mezőgazdasági területekből ökológiai folyosórendszer áll össze. A megye teljes területe a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (röv. BfNPI) illetékessége alá tartozik.

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területek

forrás: www.okir.hu

1. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park védett természeti területei (2020)

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság tájékoztatása alapján.

1.1.Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek, és ezek változásai.

1.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek (köztük a védett földtani alapszelvények és földtani képződmények) Veszprém megyében.

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)		
Nemzeti Park	1	30.765	10.471	0
Nemzeti Park bővítés	-	-	-	-
Tájvédelmi Körzet	2	8.218	248	0
Tájvédelmi Körzet bővítés	-	-	-	-
Természetvédelmi Terület	20	3.038	0	0
Természetvédelmi Ter. bővítés	-	-	-	-
Összesen	23	42021	10.719	0

	<i>Védelemre tervezett</i>	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	-	-
Nemzeti Park bővítés	1	7.062
Tájvédelmi Körzet	1	3.000
Tájvédelmi Körzet bővítés	1	189
Védelemre terv. földtani alapszelv.	123	0
Összesen	126	10.251

1.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai:

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
Balaton-felvidéki NP	282/NP/97	57 019	10 472
Magas-Bakony TK	239/TK/91	8 753	478
Somló TK	257/TK/93	583	87
Tapolcai-tavasbarlang felszíni védőt. TT	9/TT/42	2	
Zirci arborétum TT	23/TT/51	18	
Uzsai csarabos erdő TT	25/TT/51	110	
Szentgáli-tiszafás TT	29/TT/51	213	
Úrkúti-őskarszt TT	33/TT/51	3	
Fenyőfői-ősfenyves TT	56/TT/54	579	
Várpalotai homokbánya TT	57/TT/54	1	
Balatonkenesei-tátorjános TT	93/TT/71	2	
Darvas-tó lefejtett bauxitlencse TT	96/TT/71	34	
Sümei Mogyorós-domb TT	125/TT/76	65	
Farkasgyepői kísérleti erdő TT	147/TT/77	359	
Devecseri Széki-erdő TT	179/TT/85	297	38
Balatonfüredi-erdő TT	185/TT/86	869	
Tapolcafői-láprét TT	223/TT/90	13	
Bakonygyepesi-zergebogláros TT	224/TT/90	24	
Hódoséri-ciklámenes TT	227/TT/90	24	
Attyai-láprét TT	256/TT/93	15	
Somlónásárhelyi Holt-tó TT	262/TT/93	15	
Sárosfői-halastavak TT	264/TT/93	278	76
Nyirádi Sár-álló TT	301/TT/05	395	
Sümei Fehér-kövek TT + erdőrezerv.	316/TT/07	308	47

Védelemre tervezett területek részletezve:

Név	Kiterjedése (ha)
Balaton-felvidéki NP bővítése	7062
Marcál-medence TK	3000
A Magas-bakonyi TK bővítése (Tóth-árok Erdőrezervátum)	189

A Magas-bakonyi TK bővítése: Tóth-árok Erdőrezervátum összes területe 440 hektár, de ebből már védett 251 hektár, a tényleges bővítés 189 ha.

1.1.3. „Ex lege védett” természeti területek (láp, szikes tó, kunhalom, földvár, forrás, víznyelő) Veszprém megyében

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Kiterjedés (ha)
Láp		3 500
Szikes tó	0	
Forrás	1679	
Víznyelő	509	
Kunhalom	37	
Földvár	16	

„Ex lege” védett természeti értékek (barlangok) Veszprém megyében

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)
Barlang	585

A jelenleg aktuális adatbázisban nyilvántartott barlangok száma az alapadatok folyamatos ellenőrzésével (szinonimák kiszűrése, néhány eddig meg nem talált, de bizonyítottan létező barlang GNSS vevővel történő bemérése, hiányzó térképek, és dokumentációk elkészítése stb.) várhatóan változni fog. A barlangok számára vonatkozó adattal kapcsolatban hangsúlyozzuk, hogy a fenti táblázatban a barlangok tényleges számát tüntetjük fel, függetlenül azok bejáratainak számától (a fokozottan védett Tapolcai-barlangrendszernek pl. 8 bejárata van). A Minisztérium által felállított minőségi követelmények szerint dolgozó barlangtérképezési kapacitás véges volta, az elvégzendő feladatok nagyságrendje miatt várhatóan hosszú ideig munkát adnak azon hosszabb, fokozottan védett barlangok, amelyek teljes földalatti kiterjedésének meghatározása még előttünk áll. 2020. évben a Minisztérium által biztosított ún. kártalanítási keret terhére kötött szerződések keretében az alábbi barlangtérképi dokumentációk készültek el:

- Szél-lik (44440-83, megkülönböztetett védelemre érdemes) térképezésére: 530 m poligon + térképi rajz
- Régészeti szempontból jelentős barlangok D3 felmérése:
 - 4413-1 Odvas-kői-barlang
 - 4413-23 Öreg-szarvadárki-barlang
 - 4413-26 Tönkölös-hegyi-barlang
 - 4430-4 Tekeres-völgyi-kőfülke
 - 4423-40 Ördögárok 32d. sz. barlang

Ugyancsak a Minisztérium által biztosított kártalanítási keret terhére kötött szerződések keretében az alábbi természetvédelmi kezelési beavatkozásokat végezték el (külső partner kivitelezésében):

- Nyolcas-víznyelőbarlang (4422-134): az új víznyelőbarlang bejáratának stabilizálása (kútgyűrűk beépítése alapozással)
- Fotómacskás-víznyelőbarlang (4422-27, megkülönböztetett védelemre érdemes): beomlott járatszakas stabilizálása

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00038 azonosító számú, „Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban” megnevezésű projekt keretében az alábbi helyszíneken valósultak meg természetvédelmi célú barlangkiépítési beavatkozások (denevérbarát lezárások, műtárgyak cseréje stb.):

- Csipkés-zsomboly
- Csodabogyós-barlang
- Döme -barlang
- November 7.-barlang
- Pípa-zsomboly barlang
- Plecotus 1. sz. barlang
- Szentgáli-kőlik
- Tábla-völgyi-barlang
- Tapolcai-barlangrendszeren belül a korábbi Berger Károly-barlang

1.1.4. Natura 2000 területek Veszprém megyében

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás (ha)
NATURA 2000 különleges madárvédelmi terület	2	52 414	0
NATURA 2000 különleges természetmegőrzési terület	31	120 624	0
Összesen	33	173 038	0

Változás nem volt Natura 2000 területek tekintetében a 2020. évben.

Tanösvények Natura 2000 területeken Veszprém megyében:

- Lóczy-gejzírösvény - Tihanyi-félsziget
- Boroszlán tanösvény - Bakonybél
- Geológiai-botanikai tanösvény - Badacsony
- Bazaltorgonák tanösvény - Szent-György-hegy
- Aknabarlangok tanösvény Tés - Keleti-Bakony
- Kitaibel tanösvény - Somló
- Zergeboglár tanösvény - Nemeshany részleges
- Zádor tanösvény - Pécsely
- Sásdi-legelő tanösvény - Káli-medence
- Fekete-hegyi tanösvény – Káli medence

1.1.5. Nemzetközi jelentőségű területek Veszprém megyében

1.1.5.1. Ramsari területek

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
Ramsari	1	29 872	0

1.1.5.2. Európa Diplomás területek

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
Európa Diploma	1	645	0

Magyarországon a Szénások Fokozottan Védett Terület és az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület 1995-ben, a BfNPI működési területén található „Tihanyi-félsziget vulkanikus képződményei” pedig 2003-ban nyerte el a Diplomát.

1.1.6. Világörökség helyszínek

Veszprém megyében világörökség helyszín nem található.

Világörökség várományos helyszín: A Tihanyi-félsziget, a Tapolcai-medence tanúhegyei és a Hévízi-tó

1.1.7. Geopark

	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Változás a tárgyévben (ha)
UNESCO Globális Geopark	1	324 352	0

Az Igazgatóság által alapított és fenntartott Bakony–Balaton Geopark 2012 őszétől tagja a Globális Geopark Hálózatnak, egyben az Európai Geopark Hálózatnak. Az UNESCO – az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének – 38. közgyűlése 2015. november 17-én megszavazta az új Nemzetközi Földtudományi és Geopark Programot, amelynek köszönhetően a Bakony–Balaton Geopark is elnyerte az UNESCO Globális Geopark elismerést.

A Bakony–Balaton Geopark újraértékelése 2020-ban volt esedékes, de a járványügyi helyzet miatt erre várhatóan csak 2021-ben kerül sor. A BfNPI Természetmegőrzési Osztály Bakony–Balaton Geopark Csoportjának munkatársai 2020-ban is több helyszínen végeztek földtudományi természetvédelmi kezelési tevékenységet: geohelyszínek tisztítása, jelentős természetvédelmi értéket képező források vízhozamának mérése stb.

BfNPI által elnyert „Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban” megnevezésű KEHOP Pályázat keretében a geopark területén 22 földtudományi érték (természetvédelmi területek, barlangok, egy forrás) természetvédelmi rekonstrukciója valósult meg. A szemléletformálás jegyében új tanösvényeket hoztak létre, információs táblákat helyeztek el és ismeretterjesztő kiadvánnyal jelentek meg.

Bakony–Balaton Geopark Csoport munkatársai aktívan részt vettek a 2020-ban átadott Kis-Balaton Látogatóközpont, illetve a Lóczy-barlang Látogatóközpont tudományos tárlatának elkészítésében, valamint a Rejtett kincsek a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban projekt egyéb tudományos témájú tartalmainak fejlesztésében.

1.1.8. *Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek*

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)
Természeti emlék	1

Védett mesterséges üregek Veszprém megyében

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)
Természeti emlék	1

63/2015 (X.26.) FM rendelet a Kislódi-bányavárat (denevér-élőhely)

1.1.9. *Egyéb, speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek*

1.1.9.1. *Erdőrezervátumok Veszprém megyében*

Veszprém megye területén 3 erdőrezervátum, illetve erdőrezervátum céljára kijelölt terület található (illetve egy Zala megyében található erdőrezervátum védőzónájának kisebb része áthúzódik Veszprém megyébe).

Jogszabályban kihirdetett erdőrezervátumok:

1. Tátika: A Nemzeti Park területén Zalaszentőrs község határában kettős lávaömlésű kúpon található. A Tátika ösbükkös elegyes állománya az alsó bazaltkúpon található, természetes állapotú őserdő, melynek koros fái 210-220 évesek.
2. Somhegy: A Magas-Bakony Tájvédelmi Körzetben Bakonybél községben a Somhegypusztától északra helyezkedik el. Különleges értékek: szubmontán bükkös, idősebb állományok, sziklakibúvások. A hegytetőn földszáncal, a déli, úgynevezett Plötz oldalon két barlanggal, mészkőpadon kialakult meszes lejtőgyep társulásokkal.
3. Fehér-sziklák: Sümeg és Csabrendek között az úgynevezett Rendeki hegyen helyezkedik el, mindkét település külterületét érinti. Népies neve: Fehér-kövek.

Kihirdetésre váró erdőrezervátum:

1. Tóth-árok Erdőrezervátum (A Magas-Bakony TK bővítése)

1.1.9.2. *Nemzeti Ökológiai Hálózat*

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MaTrT.) új rendelkezései az ökológiai hálózat övezeteire vonatkozóan 2019. március 15-én léptek hatályba.

A területrendezési tervek készítése/felülvizsgálata során az országos ökológiai hálózat vonatkozásában a hatásköröket a 282/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet 9. számú melléklete határozza meg, mely szerint a településrendezési eszközök esetén a területileg érintett nemzeti park igazgatóság, a magasabb szintű terveknel a természetvédelemért felelős miniszter az adatszolgáltató. Ennek figyelembevételével a MaTrT 23.§ (2) bekezdése értelmében az övezeti lehatárolás módosítására a működési területével érintett nemzeti park igazgatóság egyetértése esetén van lehetőség, amennyiben az nem ütközik jogszabályba. Ebben a témában több egyeztetés is zajlott a 2020. évben a megyét érintően Nemesvámos esetében.

1.1.9.3. *Magas Természeti Értékű területek*

Az új támogatási ciklusra (2016-2020) 2015-ben meghirdetésre került kiírások alapján 2016-ban a pályázatok elbírálása megtörtént. Zonális programként továbbra is a Marcal-medence MTÉT területen vehetők igénybe támogatások.

Agrár-környezetgazdálkodási program, összesen 156 db folyt a működési területen, mely éves ellenőrzésébe az MVH bevonta az Igazgatóságot is. A működési területen összesen 26 ellenőrzés volt.

2. Természetvédelmi kezelési tervek

2.1. *Jogszámban korábban megjelent természetvédelmi kezelési tervek a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területének Veszprém megyei részén:*

- Attyai-láprét Természetvédelmi Terület: 19/2004. (X. 25.) KvVM rendelet;
- Bakonygyepesi-zergebogláros Természetvédelmi Terület: 30/2005. (XII. 15.) KvVM rendelet;
- Balatonkenesei-tátorjános Természetvédelmi Terület: 104/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet;
- Nyirádi Sár-álló Természetvédelmi Terület: 17/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet;
- Somlővásárhelyi Holt-tó Természetvédelmi Terület: 36/2006. (VIII. 11.) KvVM rendelet;
- Sümegi Fehér-kövek Természetvédelmi Terület: 29/2007. (X.6.) KvVM rendelet;
- Tapolcai-tavasbarlang felszíni védőterülete TT: 18/2016. (III. 22.) FM rendelet
- Úrkúti-őskarszt Természetvédelmi Terület: 130/2011. (XII. 21.) VM rendelet (2011);
- Uzsai csarabos erdő Természetvédelmi Terület: 122/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet;
- Várpalotai homokbánya Természetvédelmi Terület: 9/2009. (VI. 9.) KvVM rendelet;
- Zirci arborétum Természetvédelmi Terület: 10/2008. (IV. 28.) KvVM rendelet.

A 2020. évben nem jelent meg új, illetve felújított kezelési tervet tartalmazó jogszabály.

Az alábbi tervek aktualizálása, felülvizsgálata folyamatban van:

- Nyirádi Sár-álló TT természetvédelmi kezelési tervének 10 éves felülvizsgálata
- Bakonygyepesi zergebogláros TT természetvédelmi kezelési tervének 10 éves felülvizsgálata
- Attyai-láprét TT természetvédelmi kezelési tervének felülvizsgálata
- A Somlővásárhelyi Holt-tó TT kezelési tervének felülvizsgálata

2.2. Natura 2000 fenntartási tervek

Az alábbi Veszprém megyei Natura 2000 fenntartási tervek készültek el:

Terület azonosító	Terület neve	Területe (ha)	Terv állapota	Terv készült
HUBF20004	Agár-tető	5135	AM véleményezés alatt	2017.
HUBF20006	Tihanyi-félsziget	751	készítés alatt	
HUBF20007	Monostorapáti Fekete-hegy	1811	AM véleményezés alatt	2017.
HUBF20009	Devecseri Széki-erdő	1593	AM véleményezés alatt	2017.
HUBF20011	Felső-Nyirádi-erdő és Meggyes-erdő	4213	AM véleményezés alatt	2019.

HUBF20012	Sásdi-rét	396	AM véleményezés alatt	2019
HUBF20015	Marcal-medence	4897	kész	2015
HUBF20017	Kádártai dolomitmezők	814	kész	2015
HUBF20021	Péti-hegy	374	kész	2015
HUBF20022	Mogyorós-hegy	202	kész	2015
HUBF20023	Hajmáskéri Törökcsapás	910	kész	2015
HUBF20024	Berhidai löszvölgyek	108	kész	2010
HUBF20026	Tótvázsonyi Bogaras	237	kész	2015
HUBF20027	Nemesvámosi Szár-hegy	57	kész	2015
HUBF20028	Tapolcai-medence	2339	AM véleményezés alatt	2019.
HUBF20031	Szentkirályszabadja	494	kész	2015
HUBF20032	Balatonkenesei tátorjános	7	kész	2015
HUBF20033	Dörögdi-medence	900	kész	2015
HUBF30002	Balaton	58889	kész	2015
HUBF20014	Pécselyi medence	868	kész	2017
HUBF20016	Öreg-hegyi riviéra	1209	kész	2017
HUBF20018	Megye-hegy	240	kész	2017
HUBF20034	Balatonfüredi-erdő	3485	kész	2017
HUBF20001	Keleti-Bakony	11897	részben kész	2014
HUBF20002	Papod és Miklád	5309	részben kész	2014
HUBF20003	Kab-hegy	8093	felterjesztve	2020
HUBF20008	Csatár-hegy és Miklós Pál hegy	1595	felterjesztve	2020
HUBF30001	Északi-Bakony	25803	felterjesztve	2020

VI. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Veszprém megye kommunális hulladékártalmatlanításában 4 hulladékgazdálkodási nagytérégi társulás vesz részt.

- Észak-Balatoni Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás (Veszprém megye területének $\frac{3}{4}$ lefedi)
- A Győr Nagytérégi Önkormányzati Hulladékgazdálkodási Társulás
- Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás
- Dél-Balatoni Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás

Működő települési hulladék lerakók listája*

Település	Engedélyezett kapacitás (ezer t)	Szabad kapacitás (ezer t)
Ajka	915	539
Királyszentistván	1112	1 050
Várpalota	915	915
Zalahaláp	133	85

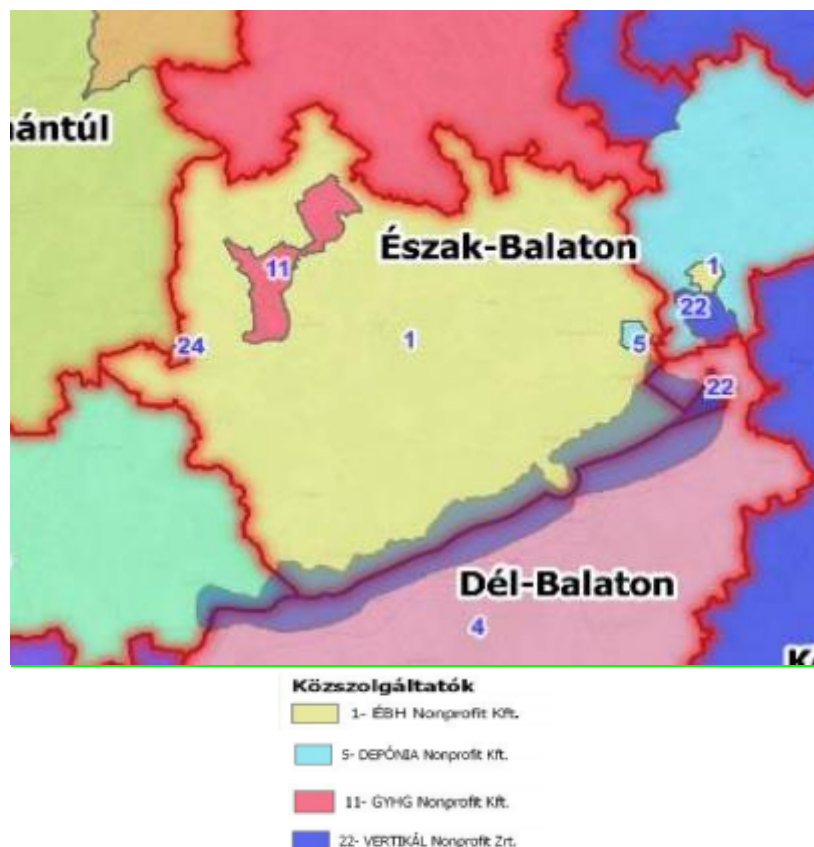
*2013.01.01-én

forrás: www.okir.hu

Hulladékgazdálkodási nagytérégi társulások működési területe

Forrás: www.okir.hu; kivonat az Országos Hulladékgazdálkodási Köszolgáltatási Terv 2014-2020 tervlapjából (jóváhagyta 2055/2013. (XII. 31.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti időszakra szóló Országos Hulladékgazdálkodási Tervről)

forrás: www.nhkv.hu; kivonat a 2021. évi Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv társadalmi egyeztetésre bocsájtott dokumentumból

Az elszállított települési szilárd hulladék mennyisége

Megnevezés	2018	2019
Hulladékgyűjtésbe bevont település	217	217
Lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék mennyisége (t)	7 434	7 093
Lakosságtól hagyományos módon elszállított hulladék mennyisége (t)	71 879	74 481
Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	119 700	119 573

Forrás: KSH (a 2020 évi adatok még nem állnak rendelkezésre)

Hulladékgazdálkodási rendszer átalakítása

A hulladékgazdálkodás jelentős átalakításának egyik eleme, hogy a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Ht.) rendelkezése szerint 2016. április 1-től a közszolgáltatási díjat az NHKV Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. szedi be az ingatlanhasználóktól és a Közszolgáltatónak a Közszolgáltatási Szerződésben rögzített feladataiért a Koordináló szerv fizet szolgáltatási díjat.

Észak-Balatoni Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás

A hatályos Közszolgáltatási Szerződés keretei között a Társulás teljes közszolgáltatási területére vonatkozóan hulladékgazdálkodási közszolgáltatónak az ÉBH Észak-Balatoni Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft-t tekintik. A közszolgáltatási feladat ellátásában a Közszolgáltatási Szerződésben foglalt feladatmegosztás szerint az „AVAR AJKA” Városgazdálkodási és Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft., a Balatonalmádi

Kommunális és Szolgáltató Nonprofit Kft., a Balatonfüredi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., a KÖZSZOLG Pápai Köztisztasági és Szolgáltató Nonprofit Kft., az NHSZ Tapolca Nonprofit Kft. és a "VHK" Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. közreműködőként vesz részt.

Az Észak-Balaton Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás 2020. évi tevékenysége a társulási beszámoló alapján.

I. Az Észak-Balaton Térség Regionális Települési Szilárdhulladék-kezelési Rendszer projekt keretében megvalósított létesítmények, beszerzett eszközök üzemeltetése, a közszolgáltatás fenntartás

A Királyszentistváni Regionális Hulladékkezelő Központban az üzemeltetés 2020. évben a Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály által 2017. januárban kiadott és azt követően többször módosított Egységes Környezethasználati Engedélyben foglaltaknak megfelelően folyik.

A projektekben beszerzett eszközöket, megvalósított létesítményeket Üzemeltető a vonatkozó hulladékgazdálkodási engedélyekben foglaltak szerint, a projektcéloknak megfelelően használja.

A királyszentistváni központi telep üzemeltetésével kapcsolatos történések

Amint arról a 2018. és 2019. évről készített beszámolóban tájékoztatást adtak az Észak-Balaton Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás tulajdonát képező, az ÉBH Észak-Balaton Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. üzemeltetésében az Észak-Balaton Hulladékgazdálkodási Rendszer központi telephelyeként működő Királyszentistváni telep működésével kapcsolatosan lakossági panaszok, bejelentések, önkormányzati megkeresések következtében több alkalommal különböző szintű egyeztetések zajlottak. Az egyeztetések eredményeként az üzemeltető ÉBH Nonprofit Kft-t a telep üzemeltetését a beszámolási időszakban is a Társulási Tanács és a környezetvédelmi hatóság hozzájárulásával a környezeti hatás csökkentése érdekében végrehajtott technológiai módosításokat tartalmazó üzem szerint végezte, miszerint:

- Királyszentistvánra csak Veszprém, Balatonfüred, Balatonalmádi gyűjtőközből, közvetlen ráhordással érkezik lakossági kommunális hulladék
- Az ajkai, a pápai és tapolcai gyűjtőközből hulladéka nem kerül Királyszentistvánra, az itt begyűjtött hulladékot más hulladékkezelő létesítménybe szállítja az üzemeltető
- A királyszentistváni mechanikai kezelés során leválasztott biológiai frakció további kezelés nélkül átszállításra kerül más hulladékkezelő telepre.

A környezetvédelmi hatóság által az egységes környezethasználati engedély alapján végzett tevékenység vonatkozásában elrendelt környezetvédelmi felülvizsgálat lezárult.

A királyszentistváni telepen a szaghatás megelőzésére tett korábbi intézkedéseket üzemeltető fenntartotta:

- folyamatos depóniatakarás
- permetezés (ködpára képzés) a szagmolekulák megkötése érdekében
- depóniagáz ártalmatlanítására kísérleti jelleggel kiépített mobil fáklyázó rendszer üzemeltetése, tovább telepítése

- csurgalékvíz átadása a szomszédos szennyvíztisztítónak a kiépített hálózaton keresztül, a depónia testre való visszalocsolás mellőzése

A beszámolási időszakban szaghatás jelzések minimális számban voltak, az RDF/SRF (másodlagos tüzelőanyag) elszállítása a telepről folyamatos, így nagyobb mennyiségű, felhalmozott, elszállítandó termék általában nincs a telephelyen.

Az Észak-Balatoni Térség Regionális Települési Szilárdhulladék-kezelési Önkormányzati Társulás továbbra is szükségesnek tartja azokat a fejlesztéseket, amiket a királyszentistváni telepen a KEHOP-3.2.1-15-2017-00014 azonosítószámú projekt kertében terveztek megvalósítani:

- • fogadócsarnok növelés (építés)
- • fogadó-és a mechanikai kezelő csarnokban (szagmegkötő céllal) ködösítő rendszer kiépítése
- • mechanikai csarnok légtechnika (elszívó rendszer) kiépítése
- • technológiai gépek beszerzése (mobil előaprító és utóaprító)
- • mobil betonelemek beszerzése (bálatárolón boxok kialakításához)

A korábbi intézkedések fenntartásával és a szükséges fejlesztések megvalósulásával a telep működésének környező településeken élő lakosokat zavaró hatásai minimalizálhatók.

II. Az Észak-Balatoni Térség Települési Szilárdhulladék-kezelési Rendszer működési területén lévő 33 db települési szilárdhulladék-lerakó rekultivációjának megvalósítása II. forduló projekt fenntartási időszak.

A projekt fenntartási jelentését az Önkormányzatok által szolgáltatott adatok alapján elkészítették és az Irányító Hatóságnak megküldték. Az IH a projektfenntartási jelentést 2020. április 28-án elfogadta. A fenntartási időszak záró időpontja: 2021. április 15.

2020-ban a környezetvédelmi adatszolgáltatások teljesítésében közreműködött a Társulás.

III. „Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése az északbalatoni közszolgáltatási területen, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre” projekt megvalósítása.

A projekt keretében építési feladatra kiírt, nyílt közbeszerzési eljárás nyertese a legalacsonyabb egyösszegű árajánlatot adó Mészáros és Mészáros Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság.

A vállalkozási szerződés 2020.05.28-án hatályba lépett. Projekt teljes költsége 3.716.645.304 Ft.

Az NHKV Zrt. által jóvágyott, a projekt Megvalósíthatósági Tanulmányban rögzített műszaki tartalom az alábbi:

Eszközbeszerzés címszó alatt konténerek; hulladékgyűjtő edények; hulladék gyűjtő és szállító járművek kerülnek beszerzésre.

Építés címszó alatt

- Egyes gyűjtőközetekben hulladékudvarok megépítése,
- Tapolcán (Zalahaláp) és Pápán lévő válogatóüzemekben az elkülönítetten gyűjtött, előkezelt hulladék báláinak tárolására alkalmas kapacitás kiépítése.

- Tapolcán (Zalahaláp) manipulációs tér kiépítése, ahol az üveg hulladék átrakása történik.
- A balatonfüredi komposztáló telepen a hatékonyság javítása érdekében a manipulációs tér és tárolótér bővítése.
- A veszprémi kézíválogató technológia korszerűsítése gépesített rendszerre történő fejlesztéssel.
- A királyszentistváni központi telepen a vegyesen gyűjtött hulladéknak válogató technológia fejlesztése.

A királyszentistváni telep körüli bizonytalanságok miatt projekt kertében a telepre eredetileg tervezett fejlesztés kikerült a projektből.

IV. ZAJVÉDELEM

Környezetünkben számos zajforrás működik, ami zavarja mindennapi tevékenységünket, nyugodt pihenésünket. Ezek egy része csak átmenetileg és néhány embernek okoz kellemetlenséget, más részük azonban tartósan és nagy területen terheli a környezetet.

Az elemzések szerint a közutak és a vasútvonalak jelentős zajterhelést okoznak, mely különösen az éjszakai időszakban zavaró. A 8-as számú főút fejlesztése során a 2015 óta átadott szakaszok települések felőli oldalán zajárnyékoló falak létesültek. További törekvés az elkerülő utak építésével a települést érő zaj csökkentése.

Kedvezőbb azoknak a településeknek a helyzete, ahol a domborzati adottságok lehetővé tették, hogy a közlekedési utak viszonylag rövid szakaszon haladjanak át a településeken. A legjobb azon települések helyzete, melyeket a főút vonal elkerül, ahhoz csak gyűjtőúttal csatlakoznak. Az alacsonyabb rendű közutak, vasútvonalak, a kis lélekszámú településeket összekötő útvonalak általában kis forgalmúak, zajproblémát nem okoznak.

Az ipari zajvédelmi követelmények betartásának ellenőrzése a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság feladata.

Várpalota térségében a nagy zajhatással járó katonai hadgyakorlat időpontjairól a lakosságot előzetesen tájékoztatják. Az időszakonként jelentkező erőteljes zajhatásokkal a jövőben is számolni kell.

A kulturális, szórakoztató, vendéglátó, sport-, reklámcélú, közösségi, továbbá minden hangosítást igénylő rendezvényről és egyéb helyhez kötött zajforrástól származó zajterhelés jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelik. Különös zajterhelést jelentenek a térségben az éves szinten megrendezésre kerülő szabadtéri zenei rendezvények, melyek egyes esetekben lakossági panaszok kiinduló okai.

A településeken a lakosság számára veszélyes vagy károsító zajterhelések csökkentését aktív vagy passzív módon, különböző műszaki megoldással, adminisztratív eszközzel, illetve ezek kombinált alkalmazásával lehet biztosítani. Új létesítmények esetében rendkívüli fontossággal bír a zajvédelmi szempontok figyelembevétele már a tervezés során. A településrendezés eszközei is hosszú távon determinálják az érintett lakosság zajterhelési viszonyait.

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X.20.) Korm. rendelet 1. § (3) szerint a 100 ezer főnél magasabb lakosságszámú települések rendelkeznek stratégiai zajtérképpel, mely feladatot

a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. látja el. Ezért Veszprémre vonatkozóan nincs a zajvédelemmel kapcsolatosan hozzáférhető, egységesen nyilvántartott adat. A zajvédelem általánosságai mondhatók el, a környezeti zaj kezelése nem kizárólag a zaj csökkentését, hanem eloszlásának kedvező változtatását (pl. kevesebb érintett lakó), valamint a még háborítatlan területek nyugalmanak megőrzését is jelenti.

A zajvédelmi intézkedések ennek megfelelően alakulnak (a zajvédelmi intézkedési terv készítésére kötelezett nagyvárosok számára a dokumentum kidolgozása során főbb jellemző tartalom, mely általánosságban is érvényes):

Forgalomtechnikai beavatkozások (pl.: belvárosi forgalomcsillapítás, „tempo30” övezetek, zöldhullám kialakítása, teherforgalom korlátozása, elkerülő út építése); A kerékpárút hálózat fejlesztése; Zöldfelületek növelése, megújítása, fejlesztése; Közösségi közlekedés vonzóvá tétele (pl.: járműpark fejlesztése, kombinált városi közlekedési mód kialakítása, előnyben részesítése a városi forgalomban); Zajvédő falak építése; Útburkolat javítások, útfelújítások; Településszerkezeti terv zajvédelmi szempontok szerinti felülvizsgálata; A parkolási rendszer fejlesztése ; Passzív védelem (pl.: védett épületek akusztikai megerősítése, nyílászárók cseréje); A környezeti szemlélet alakítása (képzések, tájékoztatók, oktatás-nevelés); Monitorhálózat telepítése, üzemben tartása, lakossági tájékoztatás; Csendes (fokozottan védett) területek kijelölés.

V. BÁNYATERÜLETEK

Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztálya (továbbiakban: Bányafelügyelet) tájékoztatója alapján

A Bányafelügyelet nyilvántartása alapján a Veszprém megyében 2020. évre vonatkozóan:

- működő bányák száma 83
- kutatási területek száma 11
- bezárt bányák száma 2

A korábbi adatokkal összevetve megállapítható, hogy a kutatási tevékenység megélénkült, köszönhetően a megye északi részén, a tervezett 83-as számú főút bővítése kapcsán jelentkező nyersanyagkeresletnek. A megye többi részén a kutatási tevékenység az előző évekhez hasonlóan alakult. Az ásványi nyersanyag kutatások közül elsődlegesen az építőipari nyersanyagok (kavics, homok, agyag, dolomit, mészkő) kutatása a domináns, mely a térség aktuális bányászati jellegével, azaz a kő- és aggregátumbányászat vezető szerepével összhangban alakul.

A megyében korábban a mélyműveléses bányák jelentős szerepet játszottak (szén-, lignitbányászat, bauxit, mangánérc bányászat), melynek nyomát a természeti környezet őrzi. Napjainkra a mélyműveléses bányák bezártak, egyedül a Dudar V. - szén védnevű bányatelek maradt, ahol a kitermelés rentabilitását a karsztvízkiemelés lerontja és a kitermelést megnehezíti.

A Bányafelügyelet az illetékességi területén lévő bányászati területek ellenőrzését folyamatosan végzi mind a működő, mind a tájrendezést, rekultivációt végző bányák esetében.

A bányatelkek, ásványianyag vagyон kataszter aktuális állapotát ábrázoló térképi állomány a www.mbfisz.gov.hu honlapon, a „webes térképek” menüpont alatt elérhető.

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat által nyilvántartott felszínmozgás veszélyes területeit, valamint a bejelentés kapcsán ismerté vált felszínmozgásos területek.

Település	Hely (utca, hrsz, stb)	Állapot	Intézkedés
Balatonfüzfő	Kilátó utca 78-80 sz.	Csúszás, épület elbontva, új épület építés alatt + 1 év	Stabilizálás szükséges
Balatonkenese	Aligai út 114 (86), Gumirádli stranddal szemben	lejtőtörmelékben kialakult rézsű folyamatos mozgásban van, csúszás, kúszás, suvadás formájában,	Stabilizálás szükséges
Balatonkenese	Aligai út 12/A	lejtőtörmelékben kialakult rézsű folyamatos mozgásban van, csúszás, kúszás, suvadás formájában,	Stabilizálás szükséges
Balatonkenese	Partalja utca, Tátorján tanösvény, Sós hegy	lejtőtörmelékben kialakult rézsűk folyamatos mozgásban vannak, csúszás, kúszás, suvadás formájában,	Stabilizálás szükséges
Csabrendek	Nagytárkány puszta	időszakosan aktív süllyedések	Stabilizálás szükséges
Herend	079/5 hrsz.	Volt lignit külfejtés rézsűje tereprendezés miatt laza körcsúszólap alakult ki	Stabilizálás szükséges
Tihany	0101/7 hrsz	parkoló feltöltésen készült	Stabilizálás szükséges
Tihany	0101/8 hrsz	partfal (szikla) omlás	Stabilizálás szükséges
Tihany	Kossuth u. 557 hrsz	földpart él omlás + 1 év	Stabilizálás szükséges

A Bányafelügyelet helyszíni ellenőrzés során a területek állapotát fényképeken és jegyzőkönyvben dokumentálta, és az ellenőrzések során, illetve utólag minősítette a vizsgált területeket a jelenség, annak hatása, kockázati besorolása és az esetleges szükséges intézkedések szerint. Elkülönítette azokat a területeket, melyeken nem található földtani veszélyforrás és megjelenése a jövőben sem várható. A Bányafelügyelet hatásköre szerinti intézkedést, illetve a további intézkedésre tett javaslatot a minősítés alapján adta meg a katasztrófavédelmi hatóság és az illetékes önkormányzat részére.

2020. évben felszínmozgásos jelenségről bejelentés a Bányafelügyelethez nem érkezett

Bányászati hulladékkezelő létesítmények ellenőrzése a Bányafelügyelet hatáskörébe tartozik. Az ellenőrzött létesítményekkel kapcsolatban környezeti problémák nem jelentkeztek. A vörös iszappal, mint bányászati hulladékkal kapcsolatos bányafelügyeleti tevékenység kapcsán az illetékességi területén, Ajka és Kolontár települések közigazgatási területén elhelyezkedő, a MAL Zrt. „f.a.” üzemeltetésében álló vörösiszap tározók ellenőrzését hatáskörében végezte. 2020. évben több alkalommal helyszíni ellenőrzést tartott a tározók területén, mely során szakmai konzultációk is történtek, emellett a Bányafelügyelet folyamatosan informális egyeztetést tartott. Az ellenőrzés tárgya a tározók műszaki biztonsága, illetve a tározókon végzett tevékenység volt.

2020. évben a IX. tározó északi gát megerősítésének használatbavételi engedélyét a Bányafelügyelet kiadta.

A Bányafelügyelethez 2020. évben Veszprém megye területén bányászati tevékenységgel kapcsolatos környezetvédelmi károkozásról bejelentés nem érkezett.

A Bányafelügyelet hatáskörébe tartozó bányászati tevékenységek végzését az emberi élet, az egészség, a környezet, a termőföld és a tulajdon védelmének, valamint az ásvány- és geotermikus energiavagyon gazdálkodási követelmények érvényesülésének biztosítása mellett engedélyezi.

VI. KATASZTRÓFAVÉDELEM, KÖRNYEZETBIZTONSÁG

1. Katasztrófavédelem, környezetbiztonság

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság tájékoztatása alapján

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (a továbbiakban: Veszprém MKI) a Veszprém Megyei Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: program) célkitűzéseit figyelembe véve az elmúlt évben a munkakörülmények javítása, a komfortérzet fokozása terén hajtott végre beruházásokat, fejlesztéseket. Továbbra is kiemelt figyelmet fordítottak az épített környezet káros befolyásoló tényezőinek, kedvezőtlen hatásainak minimalizálására. Céljuk volt továbbá a takarékos gazdálkodás kivitelezése mellett a környezetszennyezés megelőzése, a megújuló energiafelhasználás növelése, a fenntartható használat megvalósítása.

Ennek keretében 2020. évben a Belügyminisztérium által kiírt, a belügyi szervek saját vagyonkezelésében lévő ingatlanokon történő „üzemeltetési költségcsökkentést eredményező energetikai fejlesztések pénzügyi támogatására” tárgyú pályázat keretében a Veszprémi MKI székhelyén korszerűsítésre kerültek a III. emelet fűtését ellátó fűtőberendezések.

A 2019. évben az Új Széchenyi Terv részeként, az Európai Unió Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programjának keretében a rendszerbe állított 2 elektromos személygépkocsi számára, a 2020. évben 2 db elektromos gyorsító állomás került beüzemelésre. A töltőállomásokkal lehetővé vált az ez elektromos gépjárművek hatékonyabb kihasználása.

Az elvégzett beruházások, fejlesztések a programon belül alapvetően az erőforrástakarékosság és – hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése célcsoporthoz illeszkedve valósultak meg.

2. Iparbiztonság

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság honlapja alapján

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság egyik jelentős projektje keretében (előre meghatározott) alsó és felső küszöbértékű veszélyes vegyi ipari üzemek körzetében, országos kiterjedésű, magas rendelkezésre állású, redundánsan működő adatátviteli hálózatra épülő meteorológiai és vegyi monitoring, valamint lakossági riasztó (Monitoring és Lakossági Riasztó - MoLaRi) rendszert telepített.

Jelenleg éles üzemben Veszprém megyében az alábbi szegmensek működnek:

- Várpalota
- Gógánfa
- Ukk, Berhida

- Pétfürdő

összesen 50 riasztó végponttal.

A MoLaRi-rendszer megvalósulásával az alábbi eredmények valósultak meg:

- A veszélyes üzemek környezetében élő lakosság nagyobb biztonságban élhet,
- A külső védelmi tervekben, illetve a települési veszélyelhárítási tervekben a súlyos ipari balesetekkel kapcsolatos lakosságvédelmi döntések, intézkedések a rendszer működése esetén lényegesen rövidebb idő alatt hozhatók meg, ezáltal az emberi életben és egészségben okozott károk kockázata csökken,
- A veszélyhelyzet kezelésében résztvevő (hivatásos szervek) megalapozott döntéshozatalát segíti elő;

ÖSSZEFOGLALÓ

Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2018-2022-ben kitűzött megyei célkitűzések teljesülésének bemutatása a gazdaság, a társadalom és a természeti környezet rendszereiben.

A célkitűzésekhez rendelt programok:

Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Levegőminőség javítása

A levegő minősége a településeken tovább javult az utóbbi években az ipari technológiaváltás, valamint a kevesebb károsanyag-kibocsátó járművek elterjedésének következtében. A közlekedés okozta problémát forgalomcsökkentő intézkedésekkel és az elkerülő utak építésével kerültek csökkentésre a közúti fejlesztések során. A megújuló energiaforrások terén a lakossági napelemrendszer és befektetői kiserőművi fotovoltaiikus napenergia hasznosítás fokozódó ütemben teret hódít. Az allergén gyomnövények gyérítése terén javulás tapasztalható az ismeretterjesztés és a hatósági intézkedések együttes eredményeként. Több város esetén a mért ülepedő porszennyezettség értékei csökkenést mutattak.

Zajterhelés csökkentése

A megye környezeti zajhelyzetét döntő módon a közlekedés határozza meg. A közúti fejlesztések során a települések környezetében zajárnyékoló falak létesültek. Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat, általában csak a közvetlen környezetben érzékelhető, vagy okoz problémát. Településrendezési tervek véleményezése során a közutak mellé és az iparterületek köré többszintű növényzetből álló védőerdősáv létesítését szorgalmazzuk a zaj árnyékolás céljából.

Ivóvízminőség és egészség

Veszprém megye területén a települések közművesítettek, vezetékes ivóvíz ellátottság 100%-os, az ivóvízellátás problémamentes. Az ivóvíz szolgáltatók megfelelő minőségű vizet szolgáltatnak, melynek hatósági ellenőrzése folyamatos.

A vízbázisok minden évben teljes körű ellenőrzés alá kerülnek - technológia, karbantartások, vízminőség védelem, helyszíni ellenőrzések, vizsgálatok – melynek alapján elmondható, hogy azok műszaki állapota megfelelő, belső védőterületek rendezettek. Az üzemeltetők az esetleges közegészségügyi kockázatot jelentő paraméter(ek) észlelése során azonnal megkezdték a beavatkozást.

Annak érdekében, hogy a jó minőségű ivóvíz fenntartható módon folyamatosan rendelkezésre álljon az előregedett közüzemi vízvezetékrendszer jelentős részének mielőbbi felújítására fejlesztésre lenne szükség.

Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás

Az egy kilométer ivóvízhálózatra jutó szennyvízcsatorna-hálózat hossz közti különbség csökkenő tendenciát mutat. Veszprém megyében a szolgáltatott ivóvíz 82% szennyvízcsatorna hálózattal összegyűjtésre és megtisztításra kerül. A tisztítótelepi szennyvíziszapok elsősorban a meddőhányók rekultivációjánál hasznosulnak a megyében.

A közüzemi szennyvízelvezető hálózattal még nem rendelkező települések önkormányzatai a hiányosság megszüntetésére törekszenek.

Környezet és egészség

A fürdővizek minőségét a hatóságok rendszeresen ellenőrzik. A tavalyi évben a Balatonon cianobaktérium-burjánzásra utaló jelek Veszprém megye strandjait nem érintette. Fürdővízhasználat tiltásra nem került sor.

Zöldfelületek védelme

A megyei önkormányzat önként vállalt feladata a „A tiszta és virágos Veszprém megyéért” közterület szépítési verseny program lebonyolítása. A verseny célkitűzése többek között a települések zöldterületeinek gondos ápolásának elősegítése a jó példa bemutatása. A program 2020-ban is sikeres volt a települési önkormányzatok körében. Az a település, mely egymás utáni 3 évben kiváló minősítésben részesült, elnyeri a Veszprém Megye Virágos Települése címet, melynek viselésére eddig már 34 település jogosult.

Kémiai biztonság

A környezetbiztonság feltételei javultak, a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság többek között kidolgozta az iparbiztonság és a veszélyes anyag szállítás védelmi intézkedéseit, melyek aktualizálásáról folyamatosan gondoskodik.

Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

Az élővilág célcsoportához tartozó tevékenység a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság aktív közreműködése és ellenőrzése által biztosítva van. A természet és tájvédelem terén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság nyertes pályázatok útján több évre szóló jelentős projektek megvalósítását fejezte be, illetve kezd meg újakat. További barlangokat helyeztek védelem alá, valamint előtérbe került a Bakony-Balaton Geopark értékeinek bemutatása.

Talajok védelme és fenntartható használata

A föld és talajvédelem elősegítésére Veszprém megyében Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszer működik. A vizsgálatok megállapították, hogy a talajok szennyezettsége sehol nem érte el a megengedett határértéket. A szennyvíziszapok és a hígtrágya mezőgazdasági területeken történő elhelyezése hatóság által ellenőrzöttén történik. A hígtrágya felhasználása során káros tápanyag-feldúsulás nem alakult ki a területen. A környezetkímélő mezőgazdasági termelési módszerek közül a biotermékek előállítása és az ökoturizmus elterjedőben van.

Vizeink védelme és fenntartható használata

Veszprém megyében 2020. évben vízkárelhárítási készséget nem került elrendelésre.

A Dunántúli-középhegységi karsztvízszint emelkedése több Veszprém megyei települést érint, a vízügyi szervezetek részéről megkezdődött a megoldási javaslatokat célzó projekt kidolgozása.

A Balaton vízszint szabályozásának hatósági eljárása lezárult, ennek hatására a Balaton maximális vízállása magasabban került megállapításra, mely jelentős vízkészlet visszatartást eredményez.

Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, környezeti kármentesítés

A megyében több helyszínen megtörtént, illetve befejezés előtt áll az ipari tevékenységből visszamaradt környezeti károk felszámolása. Bányászati tevékenységgel kapcsolatos környezetvédelmi károkozásról nem érkezett bejelentés. A bányák bezárása hatósági engedélyek alapján ellenőrzött módon történik. Felszínmozgásos jelenségről bejelentés nem történt.

Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése

A környezetvédelmet felvállaló civil szervezetek tevékenysége által a vásárlói tudatosság erősödése révén előtérbe kerül a takarékos háztartási fogyasztás és a környezetkímélő termékek használata. Az elmúlt évben a pandémia által a fogyasztási szokások időlegesen változni kényszerültek, melynek egyértelműen volt pozitív (pl. konyha-kert), de negatív (pl. túlvásárlás, ezáltal több háztartási hulladék) hatása is a környezetre.

Hulladékgazdálkodás

A települési szilárdhulladék kezelési önkormányzati társulások által létrehozott hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszerek a megye területét teljeskörűen lefedik.

Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés a megye településein bevezetésre került. A korábbi a környezeti elemeket veszélyeztető felhagyott lerakók rekultivációja, szükség esetén kármentesítése, befejeződött.

Az Észak-Balatoni Térség Regionális Települési Szilárdhulladék Kezelési Önkormányzati Társulás tulajdonát képező királyszentistváni központi telep üzemeltetési rendjében módosítás történt, mely változtatás a szaghatás csökkenését eredményezte.

A közüemi szennyvízelvezetéssel nem rendelkező lakóingatlanok vonatkozásában a települési önkormányzatok rendeletben szabályozták a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó kötelezően igénybeveendő közszolgáltatást.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

A Veszprém megyében található intézmények döntő részénél megtörtént az energetikai korszerűsítés, mely kiterjedt a fűtési rendszer korszerűsítésére, a hőszigetelés növelésére és több esetben a megújuló energiatermelés kiépítésére.

Az agrárgazdaság környezeti aspektusai

Előtérbe kerül a környezetkímélő mezőgazdasági tevékenység, mely által a mezőgazdasági hulladék is csökken.

Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai

Veszprém megye erdőszültsége országosan is kiemelkedő mértékű, mely évről évre lassan nő.

A vágásos üzemmódon kívül terjedőben vannak a folyamatos erdőborítást szolgáló egyéb üzemmódok is. Az aszályos időjárás következtében több esetben fordult elő erdőpusztulás.

Az elpusztult faállomány helyén, őshonos hazai fafajokkal folyamatosan végzik az erdők felújítását. Fontos kiemelni, hogy a klímaváltozás hatására az egyes fafajok határ termőhelyein átrendeződés mutatkozik különböző mértékben, ami az erdőgazdálkodók részére új típusú

kihívást jelent.

Az ásványkincsekkel való gazdálkodás környezeti szempontjai

Veszprém megye ásványkincsei első sorban a dolomit, mészkő, márga, tufa és a bazalt. Az ásványi nyersanyagok kitermelése és hasznosítása szigorú hatósági felügyelet mellett történik.

Közlekedés és környezet

Több helyszínen is folyamatban van a Veszprém megyei főutak, külön szintű csomópontok és térségi jelentőségű mellékutak építése korszerűsítése. A fejlesztések jelentősen elősegítik a közlekedésből származó környezetterhelés csökkentését. A megye számos területén a mellékutak egyes szakaszai új aszfaltburkolatot kaptak. Ugyancsak több település belterületi szakaszain megújult az állami kezelésű közutak burkolata.

Turizmus - ökoturizmus

A gazdag természeti kincsekre épülő ökoturizmus elsődleges szereplője a Balaton-felvidéki Nemzeti Park, folyamatos programkínálatával, minőségi bemutatóhelyeivel és látogatóközpontjaival. A legtöbb település fejlesztési tervében megjelenik az ökoturizmus egy vagy több formája (gyógy-, vallási-, ifjúsági-, lovas-, vadász-, falusi-, kerékpáros-, természetjáró-, vízi turizmus), melyekre építve a közös fellépés, programcsomagok kínálata jelenthet versenyelőnyt. Az elmúlt évben, a pandémia időszakában felértékelődött az ökoturizmus jelenléte a turisták célpont választásában.